

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
visokošolskega programa**

**RAČUNOVODSKA ANALIZA PODJETJA
ELBI D.O.O.**

Nataša Možina

Ljubljana, maj 2009

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

diplomsko delo
visokošolskega programa

RAČUNOVODSKA ANALIZA PODJETJA ELBI D.O.O.

Kandidat(ka): Nataša Možina
Številka indeksa: 22245

Mentor(ica): dr. Marko Hočevar

Ljubljana, april 2009

Povzetek

Z računovodsko analizo podjetja Elbi d.o.o. sem poizkušala ugotoviti s kakšnimi težavami se je podjetje v letih 2005-2007 srečevalo pri poslovanju in izdelala oceno poslovanja. Kot osnova za pridobivanje računovodskih podatkov so mi bili služili temeljni računovodski izkazi, ki predstavljajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz finančnega izida. Bilanca stanja prikazuje višino in strukturo sredstev ter obveznosti do virov sredstev na določen dan. V izkazu poslovnega izida so prikazani prihodki in odhodki podjetja ter ustvarjen poslovni izid v določenem obdobju. V izkazu finančnega izida pa so prikazani vplivi pritokov in odtokov na spremembe stanja denarnih sredstev v obdobju. Rezultati analize so pokazali, da je podjetje je v opazovanem obdobju doseglo pozitiven poslovni rezultat, čisti dobiček pa se iz leta v leto povečuje. S pomočjo računovodskih kazalnikov sem ugotovila, da je podjetje finančno dokaj neodvisno, ima ustrezno kapitalsko pokritost, je likvidno, plačilno sposobno, ne zamuja pri poravnavanju svojih obveznosti, njegovo poslovanje pa je rentabilno. Kljub zaostrenim pogojem poslovanja in kljub hudi konkurenci na trgu je podjetju uspelo povečati tržni delež iz 0,14% v letu 2005 na 0,27% v letu 2007.

Ključne besede: računovodska analiza, bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega izida, računovodski kazalniki, koeficienti, indeksi, stopnja udeležbe

Summary

Through an accounting analysis of Elbi d.o.o. company in years 2005 to 2007, I attempted to determine what type of problems the company is dealing with in its business operations and made an assessment of the business. Accounting information was collected on the basis of accounting statements, namely balance sheet, profit and loss account and cash flow statement. Balance sheet shows the amount and structure of assets and liabilities on a given day. Profit and loss account shows income and expenditure as well as profit generated in a given period. Cash flow statement shows the effects of inflows and outflows to the balance of funds in the period. The results of the analysis show that the company achieved a positive operating result, whilst net income is increasing from year to year. With the help of accounting indicators, I found that the company is financially quite independent, has an adequate capital coverage, is liquid, solvent, does not encounter delays in the settlement of its liabilities and its business is profitable. Despite difficult business conditions and in spite of severe competition in the market, the company managed to increase its market share from 0,14% in year 2005 to 0,27% in year 2007.

Keywords:

accounting analysis, balance sheet, profit and loss account, cash flow statement, accounting ratios, quotient, index, rate of participation

KAZALO

Povzetek.....	ii
Summary.....	iii
1 UVOD.....	1
2 PREDSTAVITEV PODJETJA ELBI D.O.O.....	3
3 RAČUNOVODSKO ANALIZIRANJE.....	5
3.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA	5
3.2 METODE RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA	6
4 ANALIZA BILANCE STANJA	8
4.1 ANALIZA SREDSTEV	9
4.1.1 Analiza dolgoročnih sredstev.....	10
4.1.2 Analiza kratkoročnih sredstev.....	11
4.2 ANALIZA OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV.....	13
5 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	16
5.1 ANALIZA PRIHODKOV.....	17
5.2 ANALIZA ODHODKOV.....	19
5.3 ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA.....	21
6 ANALIZA FINANČNEGA IZIDA	24
7 RAČUNOVODSKI KAZALNIKI	27
7.1 KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA	28
7.1.1 Stopnja lastniškosti financiranja	29
7.1.2 Stopnja dolžniškosti financiranja	29
7.1.3 Stopnja dolgoročnosti financiranja	29
7.1.4 Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja	30
7.1.5 Kazalniki stanja financiranja za podjetje Elbi d.o.o.	30
7.2 KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA.....	31
7.2.1 Delež dolgoročnih sredstev	31
7.2.2 Delež kratkoročnih sredstev	31
7.2.3 Kazalniki stanja investiranja za podjetje Elbi d.o.o.	32

7.3	KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA (PLAČILNE SPOSOBNOSTI).....	32
7.3.1	Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	33
7.3.2	Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog.....	33
7.3.3	Kratkoročni koeficient	33
7.3.4	Pospešeni koeficient	34
7.3.5	Hitri koeficient.....	34
7.3.6	Kazalniki plačilne sposobnosti za podjetje Elbi d.o.o.	35
7.4	KAZALNIKI OBRAČANJA	37
7.4.1	Koeficient obračanja terjatev	37
7.4.2	Koeficient obračanja zalog	37
7.4.3	Kazalniki obračanja za podjetje Elbi d.o.o.	38
7.5	KAZALNIKI GOSPODARNOSTI	39
7.5.1	Koeficient celotne gospodarnosti.....	39
7.5.2	Koeficient gospodarnosti poslovanja.....	39
7.5.3	Kazalniki gospodarnosti podjetja Elbi d.o.o.	40
7.6	KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI	40
7.6.1	Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	40
7.6.2	Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev	41
7.6.3	Stopnja čiste dobičkonosnosti prihodkov	41
7.6.4	Kazalniki dobičkonosnosti podjetja Elbi d.o.o.	42
8	ZAKLJUČEK	43
	LITERATURA.....	45
	VIRI	46
	SEZNAM SLIK IN TABEL.....	47
	SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV	48
	PRILOGE.....	49

1 UVOD

Analiza poslovanja podjetja je osnova za sprejemanje in kontrolo uresničevanja ciljev. Presoja poslovanja je proces spoznavanja podjetja in je priprava za odločanje v podjetju o izboljšanju uspešnosti poslovanja s stališča uporabnika analize (Lipovec, 1983, str. 31).

Vsak uporabnik potrebuje analizo, na podlagi katere lahko sprejme takšne odločitve, ki mu omogočajo povečati uspešnost lastne produkcije ali dela reprodukcijskega procesa. Cilj analize poslovanja podjetja je spoznati različne možne učinke predmeta na ustrezno opredeljeno uspešnost poslovanja, tako v kvalitativnem kot v kvantitativnem smislu, in spoznati različne možnosti za izboljšanje uspešnosti v predmetu poslovanja analize (Lipovec, 1983, str. 27).

Analiza finančnega položaja družbe je v času nelikvidnosti gospodarskih subjektov zelo pomembno dejanje, saj si s takšno presojo ustvarimo mnenje o strukturi in razmerju med sredstvi ter obveznostmi do virov sredstev. S pomočjo bilance stanja in izkaza finančnega izida je mogoče proučiti finančni položaj družbe in s tem njeno likvidnost, sočasno pa s proučevanjem izkaza poslovnega izida lahko ugotovimo gospodarnost in donosnost poslovanja v družbi.

Računovodske informacije niso same sebi namen, temveč morajo služiti upravljalškemu procesu oziroma funkcijam planiranja, organiziranja, vodenja in nadziranja. Vsebina računovodskega procesa ni odločanje, temveč zagotavljanje takšnih informacij, da bo poslovodsko odločanje olajšano in uspešno. Računovodstvo lahko prek računovodskih predračunov in obračunov le meri rezultate odločitev, nikakor pa ne more izvajati poslovodskega planiranja in nadziranja (Hočevar, 1998, str. 143)

Osnovni namen diplomskega dela je prikazati temeljne računovodske izkaze in s pomočjo kazalnikov analizirati poslovanje podjetja. Na podlagi dobljenih rezultatov bom poizkusila izluščiti probleme v poslovanju, oceniti samo poslovanje ter nato predlagati morebitne ukrepe za izboljšanje poslovnega rezultata.

Predmet analize poslovanja je podjetje kot celota in njegova gospodarska dejavnost ali pa samo njegov del. V diplomskem delu bom analizirala poslovanje trgovskega podjetja Elbi d.o.o. za poslovno leto 2007 in ga primerjala z leti 2005 in 2006 ter s panogo v letu 2007.

V analizi podjetja Elbi d.o.o. bom ugotavljala, kakšno je bilo razmerje med rezultati gospodarjenja in sredstvi za doseg rezultatov ter koliko se rezultati tekočega poslovnega leta razlikujejo od rezultatov preteklega obdobja.

Kot osnova za opazovanje mi bodo služili podatki o poslovanju podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007. Podatke bom izluščila iz bilanc stanja, izkazov poslovnega

izida in različnih internih evidenc podjetja. Uredila jih bom v tabele tako, da bo iz njih bolje razviden obseg, struktura in dinamika proučevanega pojava v obravnavanem obdobju. Posamezne rezultate bom prikazala še z grafi, iz katerih bo dinamika še nazorneje razvidna. Vsi vrednostni podatki bodo izraženi v evrih.

Vsebinsko je diplomsko delo razdeljeno na tri dele. V prvem delu bom predstavila podjetje in njegovo dejavnost. Nato bom opredelila pojem računovodsko analiziranje in opisala osnovne metode računovodskega analiziranja. Ker računovodsko analiziranje temelji na računovodskih podatkih, ki so večinoma zbrani v računovodskih izkazih, bom v drugem delu predstavila računovodske izkaze in jih analizirala. V bilanci stanja bom analizirala obseg in strukturo dolgoročnih sredstev, kratkoročnih sredstev ter obveznosti od virov sredstev. V analizi izkaza poslovnega izida bom analizirala obseg in strukturo prihodkov in odhodkov, pri čemer bom podrobneje prikazala obseg in strukturo poslovnih prihodkov in poslovnih odhodkov. Sledila bo analiza poslovnega izida, nazadnje pa še analiza gibanja sredstev s pritoki in odtoki za leto 2007. V teoriji in praksi je še vedno najpogosteje v uporabi analiziranje s pomočjo računovodskih kazalnikov, ki ga bom predstavila v tretjem delu. Opredelila bom računovodske kazalnike, predstavila njihove vrste in naredila izračun posameznih kazalnikov za podjetje Elbi, d.o.o. v letih 2005 do 2007. Upam, da mi bo spelo prikazati okvirno gibanje posameznih kazalnikov, saj o trendu na podlagi izračuna za triletno obdobje še ne bom mogla govoriti.

Diplomsko delo bom zaključila s sklepom, v katerem bom povzela nekaj najpomembnejših rezultatov in ugotovitev analize.

2 PREDSTAVITEV PODJETJA ELBI D.O.O.

Po zakonu o gospodarskih družbah, ki predpisuje predpisano razdelitev podjetij na mikro, mala, srednja in velika, sodi podjetje Elbi d.o.o. po povprečnem številu zaposlenih, čistem prihodku od prodaje v zadnjem poslovnem letu in po vrednosti aktive med male družbe.

Za malo družbo se šteje tista, ki ni mikro družba in izpolnjuje vsaj dve izmed naslednjih meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 7.300.000 €,
- vrednost aktive ne presega 3.650.000 €,

Mikro družba je tista, ki izpolnjuje dve od treh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 10,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2.000.000 €,
- vrednost aktive ne presega 2.000.000 € (ZGD-1, 55. člen).

Po standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/2007) se družba uvršča v oddelek 47 - to je trgovina na drobno, razen z motornimi vozili, razred 540 - to je trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z električnimi gospodinjskimi napravami. Spada med tiste poslovne sisteme, katerih osnovna naloga je razvijati poslovni proces, namenjen prodaji določene vrste trgovskega blaga. Po Zakonu o gospodarskih družbah je organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo. V podjetju je zaposlenih 12 delavcev, ki opravljajo zastavljene naloge podjetja.

Dejavnost podjetja Elbi d.o.o. sega v leto 1991, ko je bila družba ustanovljena in vpisana v register podjetij pri Okrožnem sodišču v Kranju. Dejavnost podjetja obsega prodajo elektroinštalacijskega materiala, stikal in dekorativnih svetil različnih proizvajalcev. Na področju razsvetljave so ekskluzivni zastopniki visoko kvalitetnega proizvajalca tehnične razsvetljave LTS Licht&Leuchten. Na domačem trgu nastopajo tudi kot partner vodilnih svetovnih proizvajalcev tehnične razsvetljave Zumtobel, zunanje razsvetljave Bega in BOOM ter dekorativne razsvetljave Glashuette Limburg. Z usposobljenimi svetovalci za razsvetljavo nudijo kupcem, arhitektom in projektantom strokovno pomoč pri izbiri svetil, načrtovanju razsvetljave s svetlobno tehničnimi izračuni in predlogi optimalne osvetlitve.

Največji kupci elektroinštalacijskega materiala so podjetja, ki se ukvarjajo z montažo elektroinštalacij jakega in šibkega toka ter strelovodnih naprav (Bidovec d.o.o., Aleš Možina s.p., Niko Ažman s.p., Elektro Trade d.o.o.,...). Z naročilom za načrtovanje in dobavo razsvetljave poslovnih in trgovskih prostorov se nanje največkrat obrne podjetje Mercator d.d., S. Oliver Slovenija, S. Oliver Hrvaška, Eventus d.o.o.,...). Največji dobavitelji iz tujine so zgoraj omenjeni proizvajalci svetil, med domačimi dobavitelji pa po prevladuje Elektronabava d.o.o., Elteh d.o.o., Eltez d.o.o., Rona trgovina d.o.o., ...

Cilj podjetja je postati uspešen partner na področjih prodaje elektromateriala in svetil. Želijo si, da bi bili navzven prepoznavni predvsem po kakovosti svojih storitev in rešitev, navznoter pa kot podjetje, kjer zaposleni, kljub izredni dinamiki, radi združujejo svoje znanje. Cilj sodelovanja z naročniki je dolgoročni partnerski odnos, kajti samo na ta način lahko do podrobnosti spoznajo njihove potrebe in način delovanja. To je eden od ključnih pogojev, da lahko stranki ponudijo ustrezno rešitev, ki bo v zadovoljstvo obeh izboljšala učinkovitost poslovanja naročnika. Pri tem bodo skrbeli, da bodo njihove rešitve temeljile na sodobnih tehnologijah, naročnikom pa zagotavljali čim večjo povrnitev investicije in dolgoročno varnost njihovih naložb.

Vrednote podjetja predstavljajo zadovoljstvo naročnikov in uporabnikov, partnersko sodelovanje, zadovoljstvo zaposlenih ter stalna rast in razvoj.

3 RAČUNOVODSKO ANALIZIRANJE

S terminom računovodsko analiziranje razumemo dejavnost, ki se ukvarja s presojanjem bonitete in predlaganjem izboljšav pri poslovnih procesih in stanjih. Razmejiti ga je potrebno od nadziranja poslovanja, se pravi od dejavnosti, ki se ukvarja s presojanjem pravilnosti in odpravljanjem nepravilnosti pri poslovnih procesih in stanjih. Je del celotne dejavnosti analiziranja kot informacijske funkcije. Namen računovodskega analiziranja pomeni presojanje ugodnosti poslovnih procesov in njihovih stanj. Tisto, kar je pravilno, ni vedno tudi ugodno, in tisto, kar je ugodno, ni nujno tudi pravilno (Turk, 1997, str. 284). Običajno se ukvarjamo z obračunskimi podatki, naslanjamo pa se lahko zgolj na računovodske podatke danega poslovnega sistema ali pa tudi na računovodske podatke drugih poslovnih sistemov.

Računovodsko analiziranje dopolnjuje informacijsko podlago za sprejemanje poslovnih odločitev tako na področju nadziranja kot odločevalne funkcije, kakor tudi na področju načrtovanja kot odločevalne funkcije. Poznavanje razlogov za odmik njihovega delovanja od zamisli lahko na področju nadziranja spodbudi določene korektivne in represivne akcije, na področju načrtovanja pa, da so v prihodnosti upoštevani cilji in sredstva, ki jih je mogoče uresničiti (Turk, Melavc, 2001, str. 38).

3.1 OPREDELITEV RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA

Računovodsko analiziranje je presojanje in pojasnjevanje stanja in uspešnosti oziroma neuspešnosti poslovanja podjetja. Zasnovo je na primerjanju podatkov v računovodskih obračunih in predračunih, ugotavljanju odmikov med njimi ter njihovih vzrokov in posledic, sestavni del računovodskega analiziranja je tudi oblikovanje predlogov za izboljševanje poslovnih procesov in stanj (Hočevar, Igličar, 1995, str. 222).

Računovodsko analiziranje v glavnem temelji na računovodskih podatkih, pojavlja pa se v tesni povezavi z nakupno, proizvodno, prodajno in drugimi dejavnostmi. Zasnovo je na vrednostno izraženih podatkih in ustvarja sodbo o pozitivnih in negativnih pojavih, o pojavih, ki jih je potrebno pospeševati ali zavirati itd. Vsestransko raziskujemo poslovne procese in stanja, da bi spoznali razmerja med pojavi in ugotovili, kaj povzroča njihovo izboljšanje ali poslabšanje. Razpoložljive računovodske podatke je pri analizi mnogokrat potrebno dopolnjevati s podatki, ki pri normalnem poteku računovodstva sicer niso razpoložljivi. Zbrane podatke ustrezno uredimo, obdelamo in smotrno prikažemo v raznih razpredelnicah, ki nam služijo kot gradivo za izvedbo analiziranja.

Analiziranje se začne z analitičnim obdelovanjem podatkov. Pri tem se poslužujemo različnih metod (razčlenjevanje, primerjanje, izločevanje, osamljenje in strnjevanje), ki si sledijo v različnem zaporedju, se ponavljajo in medsebojno dopolnjujejo. Pri takšnem obdelovanju podatkov dobivamo nove podatke, ki jih moramo podati na primeren način. Zgolj številke ne zadoščajo, nikoli ne sme izostati obrazložitev v besedah. Niti

bonitete proučevanih procesov in stanj in niti predlogov za izboljšanje te bonitete ni mogoče pojasniti samo številčno ali z grafikoni.

Računovodsko analiziranje je posebna vrsta presojanja, pri kateri se ukvarjamo s presojanjem bonitete in ne s presojanjem pravilnosti. S tem je povezano tudi oblikovanje predlogov za izboljšave. Vključeno je v način obdelovanja knjigovodskih podatkov, saj je zasnovano tako, da nas usposablja razbrati razloge za odmik tistega, kar smo uresničili v danem obdobju, od tistega, kar smo uresničili v kakšnem prejšnjem razdobju ali od tistega, kar so uresničili drugi (Turk, Melavc, 2001, str. 36-37).

Računovodski obračuni, ki so rezultat knjigovodstva, so dokončani pravzaprav šele tedaj, ko preidejo računovodsko analiziranje. To velja zlasti za računovodske obračune na podlagi katerih odločajo v poslovnem sistemu.

V svoji osnovi se računovodsko analiziranje ukvarja z odmiki pri absolutnih velikostih, ki se ne nanašajo samo na stroške, prihodke in odhodke, temveč tudi na sredstva in obveznosti do virov sredstev. Ukvarja se tudi z odmiki pri kazalnikih kot relativnih velikostih, ki prikazujejo razmerja med absolutnimi velikostmi.

Namen računovodskega analiziranja je spoznati razloge, ki so privedli do obstoječega stanja in obenem zbrati potrebne informacije za doseg njihovega izboljšanja (Milost, 1996, str. 166).

Osnovni pogoj za računovodsko analiziranje je metodična usklajenost knjigovodskega izkazovanja uresničenih velikosti v raziskovanih razdobjih. Prav tako je potrebna metodična usklajenost pri primerjavi uresničenih velikosti v danem poslovnem sistemu z uresničenimi velikostmi v kakem drugem poslovnem sistemu (po Turk, Melavc, 2001, str. 39).

3.2 METODE RAČUNOVODSKEGA ANALIZIRANJA

Pri računovodskem analiziranju se v glavnem poslužujemo dveh različnih pristopov:

- pojasnjevanja razlik med pojavi (zlasti med uresničenimi in načrtovanimi) in
- pojasnjevanja razmerij med primerljivimi pojavi, ki jih označujemo z nazivom kazalniki.

Uporabljamo različne metode:

- a) metodo razčlenjevanja,
- b) metodo primerjanja,
- c) metodo izločevanja,
- d) metodo osamitve,
- e) metodo strnjevanja.

Metodo razčlenjevanja uporabljamo, kadar proučujemo sestavljene poslovne procese in želimo spoznati njihove sestavne dele. Razčlenjujemo jih lahko časovno, krajevno, stvarno, vzročno ali kako drugače. Razčlenjevanje poteka tako dolgo, dokler ne pridemo do sestavnih delov, ki jih ne moremo več razčleniti. Uporaba te metode nam pomaga do spoznanj, ki so sicer prikrita. Podatek o višini stroškov poslovnega sistema nam še ne pove, na katerih področjih je obnašanje poslovnega sistema stroškovno neracionalno. To lahko ugotovimo šele z razčlenitvijo stroškov v okviru posameznih poslovnih funkcij.

Metodo primerjanja uporabljamo, kadar želimo spoznati odmike ali razmerja med njimi pri primerljivi poslovnih procesih. Podatki, ki jih primerjamo, so lahko raznovrstni, vendar pa morajo biti smiselno povezani. V poslovnem sistemu lahko primerjamo prihodke od prodaje s številom zaposlenih. Primerjava podatka o amortizaciji osnovnih sredstev s podatkom o odsotnosti zaradi bolezni pa ne bi bila utemeljena, saj ta dva podatka nista smiselno povezana. Primerjamo torej raznovrstne podatke, ki so smiselno povezani in zato tudi primerljivi.

Metodo izločevanja uporabljamo, kadar navidezno istovrstni podatki zaradi zunanjih vplivov na proučevane poslovne procese med seboj niso primerljivi. V tem primeru moramo pred oblikovanjem sodb izločiti moteče zunanje vplive na poslovne procese in stanja. Če želimo spremljati gibanje proizvodnosti v poslovnem sistemu, moramo najprej izločiti vpliv cen, saj spremembe cen vplivajo na podatke o vrednosti proizvodnje.

Metodo osamitve uporabljamo, kadar želimo iz množice podatkov upoštevati le tiste, ki so za predvideni namen odločilni. Na ta način omejujemo področje proučevanja. Če nas zanima zmanjšanje izvoza poslovnega sistema, se ukvarjamo le s tistimi tujimi trgi, na katerih izvozni načrti niso bili doseženi.

Metodo strnjevanja uporabljamo, kadar želimo posamezna spoznanja o proučevanih poslovnih procesih povezati v celoto. Šele strnjevanje posameznih spoznanj, do katerih smo prišli z uporabo drugih metod, nas lahko privede do splošne sodbe o predmetu računovodskega analiziranja in do utemeljenih predlogov za izboljšave.

Pomembno sredstvo računovodskega analiziranja so tudi kazalniki poslovanja. Kazalnik je relativno število, dobljeno s primerjavo dveh velikosti. Glede na naravo primerjanih velikosti razlikujemo indeks, koeficient in stopnjo udeležnosti. Indeks je relativno število, ki izraža razmerje med istovrstnima velikostma. Indeks pogosto pomnožimo s 100, da dobimo odstotni indeks. Koeficient je relativno število, ki izraža razmerje med raznovrstnima velikostma. Izračunano razmerje lahko pomnožimo s 100 in dobimo odstotni koeficient. Koeficient izračunamo iz raznovrstnih podatkov, zato je imenovano število. Stopnja udeležnosti je tudi relativno število, ki izraža razmerje med dvema istovrstnima velikostma, od katerih se prva nanaša na del, druga pa na celoto istega pojava. Če jo pomnožimo s 100, dobimo odstotno stopnjo udeležnosti (Milost, 1996, str. 167-168).

4 ANALIZA BILANCE STANJA

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje višino in strukturo sredstev in obveznosti do virov sredstev podjetja na določen dan. Lahko tudi rečemo, da bilanca stanja prikazuje premoženje, s katerim podjetje razpolaga (sredstva) na določen dan, in vire financiranja, s katerimi podjetje financira to premoženje (obveznosti do virov sredstev). Če na bilanco stanja gledamo s finančnega zornega kota, lahko sredstva opredelimo kot naložbe, obveznosti do virov sredstev pa kot vire financiranja teh naložb. Bilanca stanja nam torej kaže finančni položaj podjetja na določen dan (Hočevar et. al., 2008, str. 240).

Bilanca stanja je lahko po oblikovni plati vzporedna, torej z dvema ločenima besedilnima deloma za izkazovanje aktivnih in pasivnih bilančnih postavk. Lahko pa je zaporedna, taka, ko v enem samem besedilnem stolpcu po zaporedju izkažemo aktivne in pasivne bilančne podatke (Melavc, Milost, 2003, str. 139).

Bilance stanja je možno razvrščati po različnih merilih. Tako poznamo kosmato BS, ki za razliko od čiste BS poleg salda posameznih bilančnih kontov izkazuje tudi promet teh kontov. Poznamo tudi zbirno BS (za dva različna povezana poslovna sistema), skupinsko BS, BS za notranje uporabnike, BS za zunanje uporabnike. Sestavljamo jih lahko za vnaprej znane trenutke (redne BS) ali pa jih sestavimo ob izrednih priložnostih (združitve, razdružitve, prevzem, sanacija, likvidacija, ...) in jih imenujemo izredne bilance stanja.

Oblika in vsebina bilance stanja je predpisana z gospodarskimi predpisi, ki jih dopolnjujejo računovodski standardi, ustrezati pa mora potrebam, ki jih imajo notranji in zunanji uporabniki računovodskih informacij. Upoštevati moramo temeljno načelo bilančnega ravnotežja, ki pravi, da mora biti vsota sredstev (aktivna stran bilance stanja) vrednostno vedno izenačena z obveznostmi do virov sredstev (pasivno stranjo bilance stanja). To pomeni, da podjetje razpolaga le s tolikšnimi sredstvi, kolikor znašajo obveznosti zanje.

Posamezne dele sredstev in obveznosti zanje lahko v BS razvrščamo na različne načine: po hitrosti kroženja, po obliki, po namenu, po unovčljivosti aktive, po zapadlosti pasive. Po oblikovni plati je lahko vzporedna, z dvema ločenima besedilnima deloma za opis aktivnih in pasivnih bilančnih postavk ali pa zaporedna, ko v enem samem besedilnem stolpcu po zaporedju nanizamo opise in zneske aktivnih in pasivnih bilančnih postavk. Za zunanje uporabnike so BS po obliki in vsebini predpisane z gospodarskimi predpisi, ki jih dopolnjujejo računovodski standardi (Turk, Melavc, 2001, str. 446 - 448).

Podatkovna podlaga za oblikovanje BS je enaka, vsebina posameznih bilančnih postavk pa se razlikuje glede na različne postopke, ki smo jih uporabili pri oblikovanju računovodskih informacij (različni amortizacijski postopki, različno vrednotenje porabljenega materiala, različne stroškovne cene za vrednotenje proizvedenih učinkov,

različne nabavne cene za vrednotenje trgovskega blaga, ...). Vsi ti različni možni postopki vplivajo na vrednost posameznih bilančnih postavk, zato je potrebno uporabnike teh informacij seznaniti z načini vrednotenja posameznih bilančnih postavk. Potrebno pa je uresničevati tudi računovodsko načelo metodične skladnosti, ki zagotavlja primerljivost bilanc stanja v različnih obdobjih.

SRS določajo minimalni obseg podatkov, ki jih mora podjetje razkriti v bilanci stanja. V sami bilanci stanja ali pa v pojasnilih pa lahko podjetje posamezne podatke razčleni še podrobneje. Glede na velikost družbe Zakon o gospodarskih družbah opredeljuje obseg razkrivanja podatkov v bilanci stanja. Po ZGD se družbe razvrščajo v majhne, srednje in velike. Merilo za razvrstitev pa je povprečno število zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, vrednost aktive na presečni dan letne bilance stanja zadnjega poslovnega leta. Ko družba opredeli svojo velikost, mora sestaviti izkaze najmanj toliko podrobno, kot to zahteva ZGD.

4.1 ANALIZA SREDSTEV

S pojmom sredstva označujemo vrednosti stvari, pravic in denarja, s katerimi poslovni sistem razpolaga in z njihovo pomočjo uresničuje smoter in poslovne cilje in so praviloma last poslovnega sistema (Novak et. al., 2002, str. 27).

Za opredelitev sredstev obstajajo trije ključni elementi:

- zagotavljati morajo trenutne oziroma bodoče koristi v podjetju;
- z njimi mora podjetje svobodno razpolagati;
- relativno lahko jim je določiti ceno oziroma vrednost v trenutku pridobitve.

Bistvo sredstev je v njihovem preoblikovanju. Nekatera se preoblikujejo hitreje, druga počasneje, nekatera pa se v isti pojavnih obliki zadržujejo celo stalno (zemljišča). Glede na hitrost preoblikovanja SRS sredstva delijo na dolgoročna in kratkoročna.

Z dolgoročnimi sredstvi razumemo stvari in pravice, ki zaradi sodelovanja v poslovnem procesu postopno prenašajo svojo vrednost na poslovne učinke in se v svojo prvotno pojavnost obliko pravilo vračajo v obdobju, daljšem od enega leta. S kratkoročnimi sredstvi pa razumemo stvari, pravice in denar, ki se zaradi sodelovanja v poslovnem procesu porabijo, prehajajo iz ene pojavnosti oblike v drugo in se v prvotno pojavnost obliko praviloma vračajo v obdobju, krajšem od enega leta (Hočevnar et. al., 2008, str. 50). Poleg teh pa imamo še sredstva, ki so vložena drugam in jih označujemo kot finančne naložbe ter so povezana le z nastajanjem finančnih prihodkov. Po SRS se sredstva delijo na dolgoročna, kratkoročna in kratkoročne aktivne časovne razmejitve.

Tabela 1: Obseg in struktura sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

SREDSTVA	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Dolgoročna sredstva	695.438	52	771.553	44	857.645	34	86.921	35	111	111,2
Kratkoročna sredstva	632.606	48	994.550	56	1.693.977	66	154.678	63	157	170,3
Kratkoročne AČR	585	0	1.815	0,1	829	0	5.553	2,2	310	45,67
Skupaj sredstva	1.328.629	100	1.767.918	100	2.552.451	100	247.152	100	133	144,4

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Vrednost celotnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. se je skozi opazovano obdobje povečevalo in je v letu 2007 že desetkrat večje od povprečne vrednosti sredstev v panogi. V letu 2006 so se povečala za 33% glede na preteklo leto, v letu 2007 pa so se povečala za 44% glede na leto 2006. Vrednost dolgoročnih sredstev se je tako v letu 2006 kot v letu 2007 povečala za 11%, medtem ko so se kratkoročna sredstva leta 2006 v primerjavi z letom 2005 povečala za 57%, leta 2007 pa so se v primerjavi z letom 2006 povečala celo za 70%. Struktura sredstev se je bistveno spremenila. V letu 2005 so dolgoročna sredstva predstavljala 52,3% vseh sredstev, v letu 2006 43,6%, v letu 2007 pa le še 33,6% vseh sredstev. Struktura se je spremenila v prid kratkoročnih sredstev, medtem ko kratkoročne AČR ne predstavljajo bistvenega deleža v strukturi.

Likvidnost podjetja se je izboljšala, saj je s povečanjem kratkoročnih sredstev podjetje zmanjšalo tveganja za normalno poravnavo zapadlih obveznosti. Likvidnost nam pravzaprav predstavlja oddaljenost sredstev od njihove denarne oblike. Zaradi povečanja deleža kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih bo družba tako lahko hitreje prihajala do sprotnih sredstev za pravočasno poravnavo obveznosti.

4.1.1 Analiza dolgoročnih sredstev

Dolgoročna sredstva se v prvotno obliko praviloma preoblikujejo v obdobju daljšem od enega leta. Po SRS dolgoročna sredstva delimo na:

- neopredmetena sredstva,
- opredmetena osnovna sredstva,
- dolgoročne finančne naložbe,
- dolgoročne poslovne terjatve,
- odložene terjatve za davek.

Neopredmetena osnovna sredstva se pojavljajo v obliki pravic (koncesija, patent, licenca, blagovna znamka, dobro ime), medtem ko se opredmetena osnovna sredstva pojavljajo v obliki stvari (zemljišča, zgradbe, oprema). Dolgoročne finančne naložbe (naložbe v kapital drugih podjetij, dolgoročno dana posojila) so namenjene ohranjanju in povečevanju vrednosti vloženih sredstev, dolgoročne terjatve pa so terjatve za

plačilo opravljenih storitev ali dobav blaga, ki zapadejo v plačilo, v roku daljšem od enega leta.

Zanje je značilno, da imajo koeficient obračanja manjši od ena tako, da se v enem letu ne obrnejo niti enkrat, oziroma niti enkrat ne spremenijo svoje pojavne oblike (Zadravec, 2003, str. 35). Zlasti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva velja, da v poslovnem procesu izgubljajo vrednost s svojo obrabo in se kot amortizacijski strošek prenašajo v vrednost opravljene storitve ali ustvarjenega proizvodnega učinka.

Tabela 2: Obseg in struktura dolgoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

DOLGOROČNA SREDSTVA	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Neop.sred.in dolg.AČR	931	0,1	709	0,1	386	0,1	5.554	6,4	76,2	54,44
Opredmetena OS	694.507	100	770.844	100	852.661	99	64.933	75	111	110,6
Dolgoročne fin.naložbe	0	0	0	0	0	0	16.000	18	0	0
Dolgoročne posl.terjatve	0	0	0	0	0	0	314	0,4		0
Odložene terja.za davek	0	0	0	0	4.598	0,5	120	0,1		---
Skupaj dolg. sredstva	695.438	100	771.553	100	857.645	100	86.921	100	111	111,2

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Iz tabele dve je razvidno, da v podjetju predstavljajo daleč največji delež med dolgoročnimi sredstvi opredmetena osnovna sredstva in sicer 99%. Tudi za panogo je značilno, da daleč največji delež dolgoročnih sredstev predstavljajo opredmetena osnovna sredstva, vendar pa je delež nekoliko nižji in sicer 75%.

Glede na leto 2005 so se opredmetena osnovna sredstva v letu 2006 povečala za 11%, približno za toliko pa so se povečala tudi v letu 2007. Ker je delež opredmetenih osnovnih sredstev v podjetju tako velik, predstavlja povečanje osnovnih sredstev hkrati tudi povečanje dolgoročnih sredstev.

4.1.2 Analiza kratkoročnih sredstev

Kratkoročna sredstva se v prvotno obliko preoblikujejo praviloma v obdobju, ki ni daljše od enega leta, zato imajo koeficient obračanja večji od ena. Glede na obliko jih razdelimo na:

- sredstva za prodajo,
- zaloge,
- kratkoročne poslovne terjatve,
- denarna sredstva
- kratkoročne finančne naložbe.

Lahko jih predstavimo tudi kot obratna sredstva in kratkoročne finančne naložbe, pri čemer obratna sredstva kot stvari razumemo vse zaloge, kot pravice kratkoročne poslovne terjatve, kot denar pa dobroimetje pri bankah in gotovino.

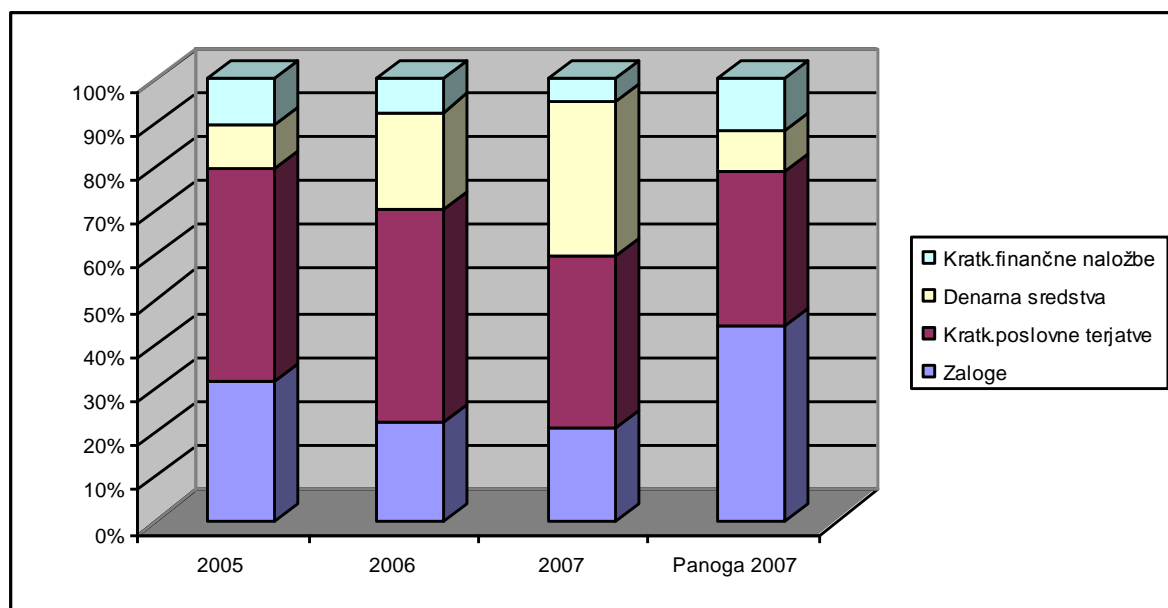
Zaloge (material, drobni inventar, nedokončani in dokončani proizvodi ter trgovsko blago) so opredmetena osnovna sredstva, ki bodo porabljeni pri ustvarjanju proizvodov ali pri opravljanju storitev ali pa bodo prodana v okviru rednega poslovanja. Kratkoročne poslovne terjatve so na različnih razmerjih zasnovane pravice, kar pomeni, da se od določene osebe zahteva plačilo dolga, opravilo storitev ali dobavo stvari. Med kratkoročne finančne naložbe spadajo kratkoročne naložbe v kapital drugih podjetij in kratkoročno dana posojila. Denar (gotovina, knjižni denar in denar na poti) pa je posrednik pri menjavi poslovnih učinkov.

Tabela 3: Obseg in struktura kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

KRATKOROČNA SREDSTVA	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Sredstva za prodajo	0	0	0	0	0	0	701	0,5		
Zaloge	198.438	31	220.802	22	356.902	21	67.696	44	111	161,6
Kratk.poslovne terjatve	303.983	48	480.037	48	654.931	39	53.804	35	158	136,4
Denarna sredstva	64.664	10	218.653	22	589.445	35	14.394	9,3	338	269,6
Kratk.finančne naložbe	65.521	10	75.058	7,6	92.699	5,5	18.083	12	115	123,5
Skupaj kratk. sredstva	632.606	100	994.550	100	1.693.977	100	154.678	100	157	170,3

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Slika 1: Struktura kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjav s panogo v letu 2007

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007

Kot je razvidno iz zgornje slike, večji del kratkoročnih sredstev podjetja predstavljajo zaloge in kratkoročne poslovne terjatve, kar je odraz trgovinske dejavnosti podjetja. V letu 2005 in 2006 denarna sredstva in kratkoročne finančne naložbe ne predstavljajo bistvenega deleža kratkoročnih sredstev, v letu 2007 pa se je delež denarnih sredstev povečal za 12 odstotnih točk in sicer predvsem zaradi zmanjšanja deleža kratkoročnih terjatev. Tudi za panogo je značilno, da največji delež kratkoročnih sredstev predstavljajo zaloge in kratkoročne terjatve s to razliko, da so v panogi zaloge večje od kratkoročnih terjatev. Z vidika likvidnosti je stanje v podjetju Elbi d.o.o. boljše, kot v večini podjetij v panogi, saj se terjatve praviloma prej spremenijo v denarna sredstva kot pa zaloge. Sicer pa so se kratkoročna sredstva v letu 2006 glede na preteklo leto povečala za 57% (predvsem zaradi povečanja denarnih sredstev za 238% in povečanja kratkoročnih poslovnih terjatev za 58%), v primerjavi s preteklim letom pa so bila kratkoročna sredstva večja tudi leta 2007 in sicer kar za 70% (predvsem zaradi povečanja denarnih sredstev za 170% ter povečanja zalog za dobrih 60%).

4.2 ANALIZA OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

Medtem, ko nam sredstva odgovarjajo na vprašanje, »kaj ima poslovni sistem«, nam obveznosti do virov sredstev povedo, »od kod ima poslovni sistem sredstva« (Hočevar et. al., 2008, str. 79). Sredstva ne pridejo v poslovni sistem sama od sebe, temveč jih mora nekdo prispevati. Tisti, ki sredstva prispeva, ima v njem določene pravice. S poslovanjem nastajajo razmerja poslovnega sistema do vlagateljev kapitala. Vlagatelji kapitala so tisti, ki so podjetju dali posojilo, dobavitelji materiala in storitev, zaposleni za neizplačane plače, država za neplačane davke, kupci, ki so dali predujem in tisti, ki so udeleženi pri delitvi dobička.

Na sestavo virov sredstev vplivajo velikost poslovne osebe in mnogi notranji dejavniki, kot so: dejavnost, donosnost poslovanja (poslovni izid iz poslovanja v primerjavi s povprečno vrednostjo sredstev), poslovno tveganje in politika zadolževanja, stopnja rasti poslovne osebe, stroški posojenih sredstev, sestava, obseg in čas uporabe sredstev, politika delitve poslovnega izida ter razvojne težnje poslovne osebe (Koletnik, 2006, str. 262).

Poslovni sistem ima torej obveznosti do različnih virov sredstev. Ene obveznosti je treba vrniti, za druge pa poskrbeti, da ohranijo svojo vrednost in da se kapitalizirajo. Obveznosti do lastnikov, to je do tistih, ki so vnesli kapital, so trajne obveznosti in jih ni potrebno vrniti. Vire, ki se vračajo, uvrščamo med tuje vire ali dolgove, po roku zapadlosti pa med kratkoročne in dolgoročne obveznosti.

V računovodstvu celoto obveznosti do virov označujemo z izrazom pasiva. V vsakem trenutku mora veljati enačba $AKTIVA = PASIVA$ (vrednost sredstev poslovnega sistema mora biti v vsakem trenutku enaka vrednosti obveznostim do virov sredstev).

V bilanci stanja se obveznosti do virov sredstev izkazujejo kot:

- kapital,

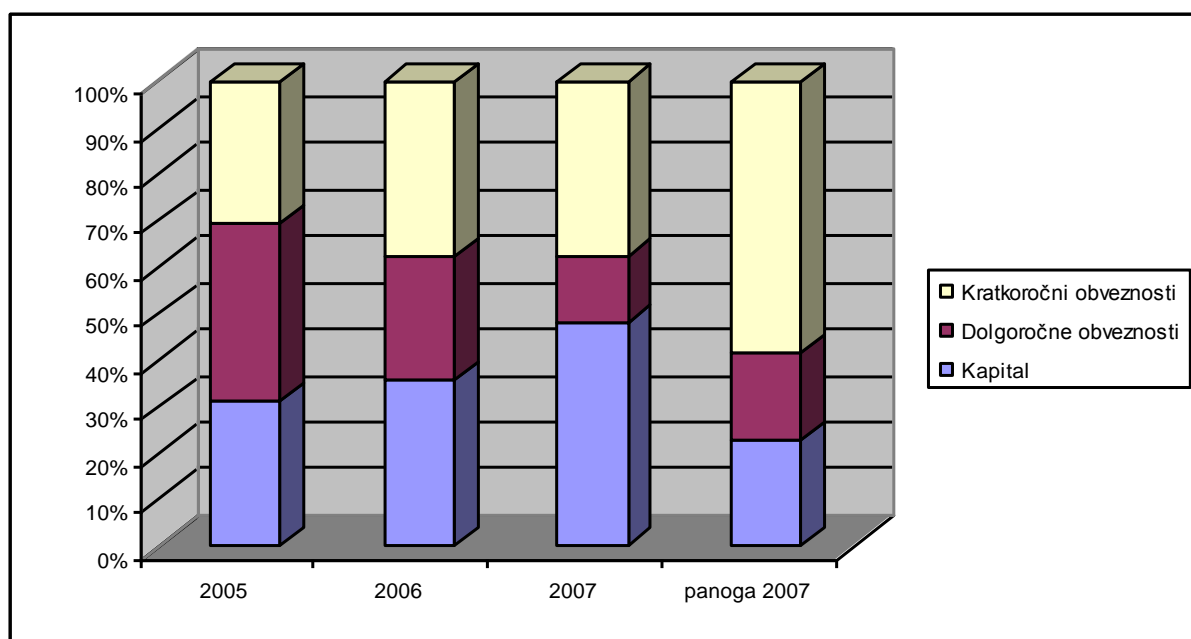
- rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev,
- dolgoročne obveznosti,
- kratkoročne obveznosti in
- kratkoročne pasivne časovne razmejitev.

Tabela 4: Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Kapital	419.033	32	630.245	36	1.206.365	47	56.319	23	150	191,4
Rezervacije in dolg.PČR	0	0	0	0	44.037	1,7	1.044	0,4	----	----
Dolgoročne obveznosti	501.111	38	466.850	26	362.378	14	44.694	18	93,2	77,62
Kratkoročni obveznosti	408.205	31	669.901	38	939.671	37	143.504	58	164	140,3
Kratkoročne PČR	280	0	922	0,1	0	0	1.591	0,6	329	0
SKUPAJ	1.328.629	100	1.767.918	100	2.552.451	100	247.152	100	133	144,4
Lastni viri	419.033	32	630.245	36	1.206.365	47	56.319	23	150	191,4
Dolgovi	909.596	68	1.137.673	64	1.346.086	53	190.833	77	125	118,3

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Slika 2: Struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007

Iz tabel 4 in zgornje slike je mogoče razbrati, da se struktura obveznosti do virov sredstev v opazovanem obdobju spreminja v prid lastnih virov, tako da leta 2007 približno polovico obveznosti predstavljajo dolgovi, polovico pa kapital. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev ter kratkoročne pasivne časovne razmejitev ne

predstavljajo bistvenega deleža v obveznostih do virov sredstev. Delež dolgoročnih obveznosti se zmanjšuje na račun kratkoročnih obveznosti. V letu 2005 je znašal 37,7%, v letu 2006 26,4%, v letu 2007 pa le še 14,2%, medtem ko se je delež kratkoročnih obveznosti povečal iz 30,7% v letu 2005, na 36,8% v letu 2007. Če podatke primerjamo s panogo v letu 2007, ugotovimo, da pretežno prevladujejo obveznosti do virov sredstev, ki so vračljiva (kratkoročne obveznosti predstavljajo 58%, dolgoročne pa 18%), in da je kapital udeležen le s 23% deležem celotnih obveznosti do virov sredstev.

5 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

To je računovodski izkaz, v katerem prikazujemo rezultate poslovanja v nekem časovnem obdobju. Običajno obdobje je leto. V njem prikazujemo prihodke in odhodke. Razlika med njimi je rezultat poslovanja v obravnavanem obdobju. (Mayr, 2000, str. 70). Je dinamičen računovodski izkaz, saj se nanaša na obdobje in ne na določen trenutek. Poslovni izid predstavlja razliko med prihodki in odhodki. Če so prihodki večji od odhodkov, dobimo dobiček, če pa so odhodki večji od prihodkov, izkažemo izgubo.

Izkaz poslovnega izida ni kumulativni računovodski izkaz, saj se v njem seštevajo zgolj prihodki in odhodki posameznega obdobja. Naslednje obdobje začnemo prihodke in odhodke ponovno seštevati iz ničle. V nasprotju z bilanco stanja, kjer smo izdelovali presek določenega obdobja, pri sestavljanju izkaza poslovnega izida seštevamo kategorije v določenem obdobju.

Med prihodke in odhodke prištevamo vse poslovne dogodke ob njihovem nastanku in ne ob njihovem plačilu, se pravi, da izkaz uspeha temelji na zaračunani prodaji. Pod zaračunano prodajo razumemo trenutek, v katerem blago pravno preide v kupčeve roke in kateremu sledi izdaja računa. Kasnejše plačilo računa povzroči zgolj spremembo pojavnosti sredstva (v primeru denarnega plačila se terjatev do kupca spremeni v denar). Med odhodki so upoštevani tisti, zaradi katerih se je hkrati povečal dolg (povečane obveznosti za opravljene storitve), ali pa so se zmanjšala sredstva (obračunana amortizacija osnovnega sredstva).

Izkaz poslovnega izida nam torej ne odgovarja na vprašanje, kako se spreminjajo denarna sredstva v obdobju, ampak prikazuje uspešnost poslovanja v obdobju skozi ustvarjene prihodke, nastale odhodke in doseženi poslovni izid (Hočevar et. al., 2008, str. 248).

Slovenski računovodski standardi določajo minimalni obseg podatkov, ki jih morajo podjetja vključiti v izkaz poslovnega izida. Od podjetja do podjetja je odvisno, katere minimalne zahteve in postavke bo razširilo za svoje potrebe informiranja. Pri odločitvi bo podjetje upoštevalo temeljno načelo pomembnosti, kar pomeni, da morajo računovodski izkazi vsebovati vse postavke, ki so dovolj pomembne, da lahko vplivajo na ocene in odločitve. Izkaz poslovnega izida ima obliko zaporednega stopenjskega poslovnega izida. To pomeni, da prihodkov in odhodkov ne združujemo, ampak jih prikazujemo ločeno po vsebinskih skupinah.

Po SRS pa imamo za sestavljanje voljo dve različici:

- različica I, ki ustreza nemški računovodski šoli – odhodki so prikazani po naravnih vrstah stroškov;
- različica II, ki ustreza angloameriški računovodski šoli – odhodki so razdeljeni po funkcionalnem načelu.

Med seboj se razlikujeta glede na način razčlenitve poslovnih odhodkov. Pri angloameriški obliki ločeno prikazujemo proizvodne stroške prodanih proizvodov, stroške uprave, nabave in prodaje. Pri nemški obliki pa so stroški obdobja razdeljeni na stroške materiala, storitev, dela in amortizacije, nabavno vrednost prodanega blaga, upoštevati pa moramo tudi spremembo vrednosti zalog nedokončane proizvodnje in dokončanih proizvodov. Prikaz stroškov po naravnih vrstah nam omogoča pregled nad gibanjem in razmerji stroškov, prikaz po funkcionalnih skupinah pa nudi informacijo o mestu nastanka teh stroškov.

Z analizo izkaza uspeha želimo proučiti uspešnost poslovanja, za kar je pomembno stopenjsko ugotavljanje poslovnega izida, saj je mogoče neposredno ugotoviti vpliv posameznega področja podjetniške dejavnosti na končni poslovni izid (Zadravec, 2003, str. 105). Za takšno analiziranje je najprikladnejša nemška različica.

5.1 ANALIZA PRIHODKOV

Prihodki predstavljajo nasprotje odhodkom in skupaj z njimi oblikujejo poslovni izid v določenem obračunskem obdobju (Hočevar et. al., 2008, str. 126). V poslovnem procesu je prihodek posledica prodaje zalog in opravljenih storitev in s tem posledica povečanja terjatev in priliva denarja, zajemajo pa tudi nekatere izredne postavke, ki prav tako povečujejo poslovni izid. Pomembno je, da jih razlikujemo od prejemkov, ki pomenijo le povečanje denarja poslovnega sistema.

Prihodke delimo na:

1. redne prihodke, ki jih razčlenimo na
 - poslovne prihodke in
 - finančne prihodke ter
2. druge ali izredne prihodke.

Poslovni prihodki

Poslovni prihodki so prihodki od prodaje proizvodov, storitev, trgovskega blaga, materiala in druge prihodke v zvezi s prodajo, ki vplivajo na poslovni izid. Med druge prihodke povezane s poslovnimi učinki štejemo subvencije, dotacije, regrese, premije in podobne prihodke. Izkazujemo jih kot zmnožek prodajnih cen in prodajnih količin, zmanjšane za dane popuste ter davek na dodano vrednost. Prihodki od prodaje se ugotavljajo na osnovi fakturirane realizacije – poslovni prihodki so uresničeni takrat, ko poslovni sistem svoje proizvode odpošlje kupcu in zanje izstavi račun.

Finančni prihodki

Finančni prihodki se pojavljajo v povezavi z dolgoročnimi in kratkoročnimi naložbami pa tudi v zvezi z njihovimi terjatvami. Delimo jih na prihodke od prejetih udeležb v poslovnem izidu tistega poslovnega sistema, v katerega so vložena sredstva (predvsem dividende) in na prihodke od prejetih obresti za dana posojila.

Finančni prihodki se prepoznajo ob obračunu ne glede na prejemke, če ne obstaja utemeljen dvom glede njihove velikosti, zapadlosti in plačljivosti. Če tak dvom obstaja, se upoštevanje finančnih prihodkov odloži.

Izredni prihodki

Izredne prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem obračunskem obdobju povečujejo izid rednega delovanja. Z neobičajnimi postavkami razumemo tiste, ki izhajajo iz dogodkov ali poslov, ki niso običajni pri rednem delovanju podjetja in se zato ne pojavljajo niti redko niti pogosto. Nastanejo zaradi izrednega povečanja sredstev ali izrednega zmanjšanja obveznosti do virov sredstev. Med izredne prihodke štejemo dotacije, subvencije, are, skesnine, prejete pogodbene kazni in odškodnine, izterjane odpisane terjatve in podobno, kar ni povezano s prodanimi količinami in tudi ne s pojavom kakega sredstva. Pojavljajo se v dejansko nastalih zneskih.

Tabela 5: Obseg in struktura prihodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

SKUPNI PRIHODKI	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Poslovni prihodki	1.807.854	98	2.780.488	99	4.154.683	99	331.740	98	154	149,4
<i>Na domačem trgu</i>	1.705.993	94	2.525.643	91	3.856.008	93			148	152,7
<i>Na trgu EU</i>	401	0	830	0	9.037	0,2			207	1089
<i>Na trgu izven EU</i>	96.707	5,4	254.015	9,1	242.506	5,8			263	95,47
<i>Drugi poslovni prihodki</i>	4.753	0,3	0	0	47.132	1,1			0	---
Finančni prihodki	28.092	1,5	32.695	1,2	64.098	1,5	4.786	1,4	116	196
Drugi prihodki	371	0	1.773	0,1	22	0	1.633	0,5	478	1,241
Skupaj	1.836.317	100	2.814.956	100	4.218.803	100	338.159	100	153	149,9

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov IPI za leto 2007

Prihodki podjetja Elbi d.o.o. se v opazovanem obdobju povečujejo. Leta 2006 so bili za 53% večji kot leta 2005, leta 2007 pa so se povečali še za 50% v primerjavi z letom 2006. V primerjavi s panogo v letu 2007 so prihodki podjetja Elbi d.o.o. več kot desetkrat večji. Med prihodki izstopajo poslovni prihodki, ki v vseh treh letih predstavljajo 98% vseh prihodkov, kar je značilno tudi za panogo. Finančni prihodki z 1,5% deležem predstavljajo zanemarljivo vrednost vseh prihodkov, je pa zanimivo 100% povečanje finančnih prihodkov leta 2007 glede na leto 2006.

Med poslovni prihodki prevladujejo prihodki od prodaje na domačem trgu, ki v vseh treh opazovanih letih predstavljajo več kot 90% delež vseh poslovnih prihodkov. Poslovni prihodki se povečujejo predvsem zaradi višjega prometa ustvarjenega s prodajo blaga in materiala na domačem trgu, medtem ko se prihodki od najemnin zmanjšujejo. V letu 2006 se je prodaja blaga na domačem trgu povečala za 48%, v letu 2007 pa za 52% glede na preteklo leto. Med pet in deset odstotnim deležem

predstavljajo prihodki od prodaje blaga na trgu izven EU, medtem ko delež prodaje blaga na trgu EU lahko zanemarimo.

5.2 ANALIZA ODHODKOV

Odhodki predstavljajo nasprotje prihodkom in skupaj z njimi oblikujejo poslovni izid v določenem obračunskem obdobju (Hočevnar et. al., 2008, str. 116). Odhodki zajemajo stroške, ki se nanašajo na prodane količine proizvodov, s katerimi so pridobljeni prihodki, zajemajo pa tudi nekatere druge postavke zunaj stroškov, ki prav tako zmanjšujejo poslovni izidi. Povezani so s stroški, ne moremo pa odhodkov istovetiti z njimi, saj se ločijo že po tem, koliko stroškov je zadržanih v zalogah in koliko je podjetje imelo več odhodkov kot stroškov zaradi financiranja in izrednih odhodkov.

Prav tako ne moremo istovetiti odhodkov in izdatkov. Velikokrat odhodki nastanejo prej kot izdatki, saj kupljen material z zaračunano prodajo izkažemo kot odhodek, čeprav le ta, zaradi odloženega plačila, še ni bil plačan dobavitelju.

O odhodkih lahko govorimo kadar je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z izmerljivim zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga.

Tako kot prihodke, tudi odhodke delimo na:

1. redne odhodke (kažejo normalne pojave pri poslovanju) in jih razčlenimo na
 - poslovne odhodke in
 - finančne odhodke ter
2. druge ali izredne odhodke (kažejo neobičajne pojave pri poslovanju).

Poslovni odhodki

Poslovni odhodki so nastali stroški povezani s prodajo proizvodov, storitev, trgovskega blaga in materiala. Poleg nabavne vrednosti prodanega blaga spadajo sem še stroški dela, amortizacija, odpis obratnih sredstev in drugi odhodki poslovanja.

Poslovni odhodki so praviloma enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečanim za stroške začetnih zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje, ter zmanjšanim za stroške v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje. V storitvenih podjetjih, kjer se stroški ne zadržujejo v zalogah, so poslovni odhodki praviloma enaki stroškom, v trgovskih podjetjih pa je stroškom potrebno prišteti še nabavno vrednost prodanega blaga.

Finančni odhodki

Finančni odhodki so povezani s financiranjem poslovanja poslovnega sistema in jih sestavljajo odhodki zaradi danih obresti za prejeta posojila ter drugi finančni odhodki. Med finančne odhodke ne vštevamo vračila glavnice dolga niti udeležbe drugih v poslovnem izidu. Finančni odhodki so stroški, ki se praviloma ne zadržujejo v

vrednostih nedokončane proizvodnje in drugih zalogah, zato lahko rečemo, da je pojav stroškov in odhodkov istočasen. Upoštevajo se ob obračunu ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Izredni odhodki

Izredni odhodki so neobičajne postavke, ki v obravnavanem obračunskem obdobju zmanjšujejo izide rednega poslovanja. Ne nanašajo se na nastajanje proizvodov ali storitev kot poslovnih učinkov niti se ne morejo pojavljati iz razlogov, povezanih z osebno odgovornostjo. Kljub zgornji opredelitvi pa med druge odhodke običajno ne vštevamo primanjkljaje pri materialu, odpisov terjatev, pogodbenih kazni, penalov itd., saj so take postavke pri vsakem poslovanju bolj ali manj pogoste.

Tabela 6: Obseg in struktura odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

SKUPNI ODHODKI	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Poslovni odhodki	1.603.320	99	2.525.759	99	3.455.596	99	323.619	98	158	136,8
Finančni odhodki	20.777	1,3	18.507	0,7	23.716	0,7	5.829	1,8	89,1	128,1
Drugi odhodki	138	0	17	0	39	0	754	0,2	12,3	229,4
Skupaj	1.624.235	100	2.544.283	100	3.479.351	100	330.202	100	157	36,75

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov IPI za leto 2007

Skupni odhodki so se v letu 2006 povečali za 57% glede na preteklo leto, kar je skoraj enako povečanju prihodkov v istem obdobju. V letu 2007 pa so se odhodki povečali manj kot pa prihodki. Tako kot pri prihodkih tudi pri odhodkih prevladujejo poslovni odhodki z 98%. Ostali dve postavki, finančni odhodki in izredni odhodki, sta po deležih v odhodkih manj pomembni. Podobna je tudi struktura odhodkov v panogi, kjer prav tako z 98% prevladujejo poslovni odhodki.

Tabela 7: Obseg in struktura poslovnih odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

POSLOVNI ODHODKI	2005		2006		2007		Panoga 2007		Indeks	
	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	Vrednost	%	106/05	107/06
Stroški blaga in materi.	1.314.216	82	1.956.614	78	2.937.695	85	228.809	71	149	150,1
Stroški storitev	100.957	6,3	349.328	14	202.523	5,9	46.334	14	346	57,98
Stroški blaga in stor.	1.415.173	88	2.305.942	91	3.140.218	91	275.143	85	163	136,2
Stroški dela	133.798	8,4	168.215	6,7	224.057	6,5	39.282	12	126	133,2
Amortiz.in odpis OS	48.707	3	47.492	1,9	51.123	1,5	6.550	2	97,5	107,6
Odpisi obratnih sredstev	2.128	0,1	0	0	33.586	1	709	0,2	0	---
Drugi poslovni odhodki	3.514	0,2	4.110	0,2	6.612	0,2	1.935	0,6	117	160,9
Skupaj	1.603.320	100	2.525.759	100	3.455.596	100	323.619	100	158	136,8

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov IPI za leto 2007

Med poslovnimi odhodki je najmočnejša ekonomska kategorija strošek blaga in materiala, ki predstavlja okrog 80% vseh poslovnih odhodkov. Če k tem stroškom prištejemo še stroške storitev, ugotovimo, da ti dve postavki predstavljata okrog 90% poslovnih odhodkov v opazovanem obdobju. V letu 2006 so se stroški blaga in storitev povečali za 63% glede na preteklo leto, v letu 2007 pa so se glede na leto 2006 ti stroški povečali le za 36%. Strošek dela je v letu 2005 predstavljal 8,3% poslovnih odhodkov, v letu 2006 6,6%, v letu 2007 pa le še 6,5% delež poslovnih odhodkov. Kljub temu, da se je delež stroškov dela v poslovnih odhodkih zmanjševal, pa so se stroški dela v letu 2006 povečali za 26% glede na preteklo leto, v letu 2007 pa so se povečali za 33% glede na leto 2007. Amortizacijo in druge poslovne odhodke pa glede na deleže lahko zanemarimo.

5.3 ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA

Poslovni izid odraža uspešnost podjetja v določenem obdobju. Informacije o poslovnem izidu dobimo v izkazu poslovnega izida, ki prikazuje prihodke in odhodke podjetja v določenem obdobju ter ustvarjeni poslovni izid (razlika med prihodki in odhodki). Presežek prihodkov nad odhodki je dobiček, presežek odhodkov nad prihodki pa izguba. Obstajajo temeljne vrste poslovnega izida, ki so pomembne za notranje in zunanje uporabnike računovodskih informacij ter druge vrste poslovnega izida, kar predstavlja koristno informacijo za notranje uporabnike.

Temeljne vrste poslovnega izida so:

- celotni dobiček ali celotna izguba - razlika med seštevkom vseh prihodkov in vseh odhodkov;
- dobiček ali izguba celotnega poslovanja – razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki;
- dobiček ali izguba iz prodaje – razlika med prihodki od prodaje in odhodki od prodaje;
- dobiček ali izguba iz rednega delovanja – razlika vsote poslovnih in finančnih prihodkov ter poslovnih in finančnih odhodkov;
- čisti dobiček ali čista izguba – razlika med celotnim poslovnim izidom in davkom od dobička.

Dobiček je pozitivni poslovni izid, ki pripada državi (davek iz dobička) in podjetju (čisti dobiček). O delitvi čistega dobička odločajo lastniki podjetja. Del, ki ga zadržijo v podjetju (v obliki rezerv iz dobička ali prenesenega čistega poslovnega izida), povečuje kapital podjetja. Izguba pa je negativni poslovni izid, ki se v bilanci stanja prikazuje kot odbitna postavka vrednosti kapitala. Poravnava se jo v okviru izrednih odhodkov, z zmanjšanjem to tedaj izkazane rezerve.

Druge vrste poslovnega izida pa so:

- prispevek za kritje - razlika med prihodki od prodaje in spremenljivimi stroški prodanih količin. Pokrivati mora stalne stroške in dobiček, uporablja pa se za kratkoročno odločanje o obsegu proizvodnje in določanju prodajnih cen;

- kosmati poslovni izid - razlika med poslovnimi prihodki ter proizvodjalnimi stroški prodanih proizvodov in storitev skupaj z nabavno vrednostjo prodanega trgovskega blaga;
- dohodek - v podjetju ustvarjena nova vrednost, ki se deli delavcem (s plačami), posojilodajalcem in dobaviteljem (z obrestmi), lastnikom (z dividendami), podjetju (z oblikovanjem rezerv in zadržanim čistim dobičkom) ter državi (z davki).

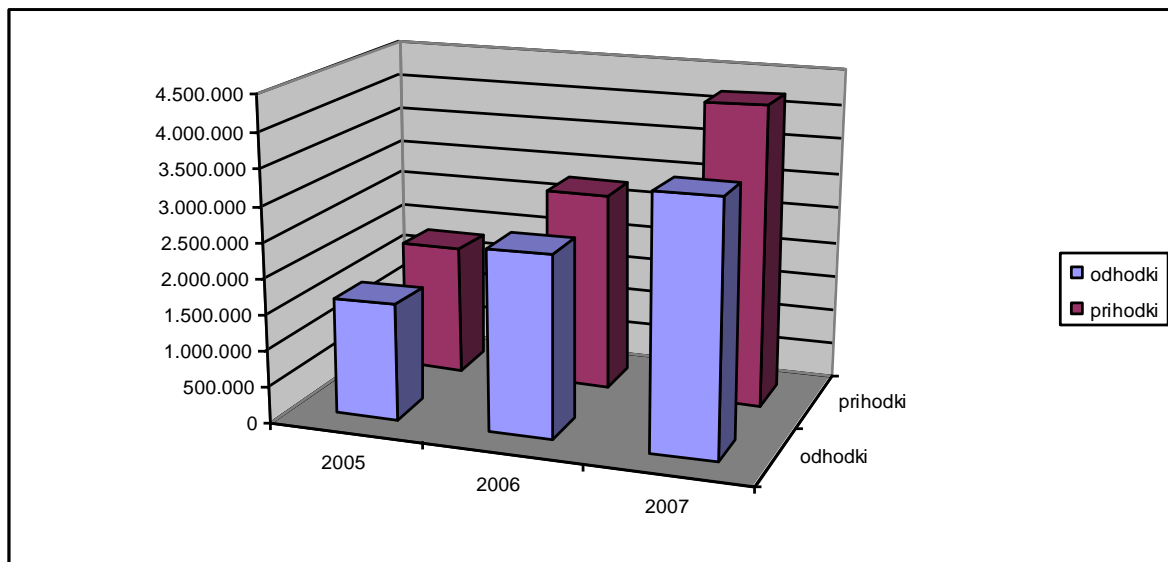
V izkazu poslovnega izida na različnih nivojih delovanja družbe prikazujemo razliko med prihodki in odhodki. Najprej ugotovimo dobiček ali izgubo iz poslovanja, ki predstavlja razliko med poslovnimi prihodki in odhodki. Ko dobljenemu rezultatu prištejemo še razliko med finančnimi prihodki in odhodki, dobimo dobiček ali izgubo rednega delovanja. Zadnji nivo ugotavljanja poslovnega izida pa temelji na razliki med vsemi prihodki in odhodki, vključno z razliko med izrednimi prihodki in odhodki.

Tabela 8: Obseg in struktura poslovnih odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07	Indeks	
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost	I _{06/05}	I _{07/06}
Poslovni prihodki	1.807.854	2.780.487	4.154.683	331.740	154	149
Poslovni odhodki	1.603.320	2.525.759	3.455.596	323.619	158	137
Dobiček ali izguba poslovanja	204.534	254.728	699.087	8.121	125	274
Finančni prihodki	28.092	32.695	64.098	4.786	116	196
Finančni odhodki	20.777	18.507	23.716	5.829	89,1	128
Dobiček ali izguba iz financiranja	7.315	14.188	40.382	-1.043	194	285
Dobiček ali izguba iz rednega delovanja	211.849	268.916	739.469	7.078	127	275
Drugi prihodki	371	1.773	22	1.633	478	1,24
Drugi odhodki	138	17	39	753	12,3	229
Dobiček ali izguba iz izrednega delovanja	233	1.756	-17	880	754	-1
Celotni dobiček ali izguba	212.082	270.672	739.452	7.958	128	273
Davek iz dobička	50.117	68.958	171.466	2.907	138	249
Čisti dobiček ali izguba	161.965	201.714	567.986	5.051	125	282
Delež dobička v prihodkih	8,8	7,2	13,5	1,5	13	
skupaj prihodki	1.836.317	2.814.955	4.218.803	338.159	153	150

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov IPI za leto 2007

Slika 3: Gibanje poslovnih odhodkov in poslovnih prihodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007

Podjetje Elbi d.o.o. je vsa leta opazovanega obdobja zaključilo s pozitivnim rezultatom. Dobiček je ustvarilo tako z rednim kot z izrednim delovanjem. Leto 2005 je podjetje zaključilo z dobičkom v višini 161.965 EUR, kar predstavlja 8,8 % ustvarjenih prihodkov. Kljub temu, da se je dobiček v letu 2006 povečal za 25 % glede na leto 2005, se je delež dobička v prihodkih zmanjšal za 1,5 odstotne točke. Leta 2007 se je čisti dobiček povečal še za 182% glede na prejšnje leto in je znašal že 567.986 EUR. K dobremu rezultatu v zadnjem letu je največ prispeval pozitiven rezultat pri poslovanju, predvsem zato, ker so se odhodki povečali manj kot pa so se povečali prihodki, kar je razvidno iz slike 3. Prav tako se je povečal tudi delež dobička v skupnih prihodkih na 13,5%. Če podatke primerjamo s panogo, ugotovimo, da je dobiček podjetja Elbi d.o.o. 100 krat večji, kot je povprečje za panogo, prav tako pa je skoraj 10 krat večji delež dobička v skupnih prihodkih, kot pa je povprečje v panogi.

6 ANALIZA FINANČNEGA IZIDA

V izkazu finančnega izida so resnično in pošteno prikazane spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za poslovno leto oziroma medletna obdobja za katera se sestavljajo. Uporabnikom daje izkaz finančnega izida informacije o tem, kako podjetje pridobiva in porablja denarna sredstva in njihove ustreznike, ter kakšno je njihovo stanje na začetku in na koncu obdobja. Končno stanje denarnih sredstev je enako vsoti gotovine v blagajni, knjižnega denarja na računu pri banki in gotovine na poti ter denarnih ustreznikov. Pod denarnimi ustrezniki razumemo vsa tista sredstva, ki se zlahka in hitro unovčljiva v vnaprej znan znesek.

Finančni izid lahko ugotavljamo neposredno na podlagi denarnega toka (prejemkov in izdatkov), ali pa na podlagi finančnega toka (pritočkov in odtokov). Prejemki pomenijo neposredno povečanje denarnih sredstev, izdatki neposredno zmanjšanje denarnih sredstev, pritoki so povezani z novim financiranjem in dezinvestiranjem v obdobju, odtoki pa so povezani z definciranjem in investiranjem.

Novo financiranje je vsakršno povečanje sredstev s povečanjem dolgov (nova posojila, povečanje obveznosti do dobaviteljev, povečanje drugih vrst obveznosti do virov sredstev), dezinvestiranje je spreminjanje nedenarnih sredstev v denarna (zmanjšanje terjatev do kupcev, zmanjšanje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, zmanjšanje zalog, osnovnih sredstev), definciranje pomeni zmanjševanje obveznosti do virov sredstev z zmanjšanjem sredstev (plačila), investiranje pa je vsakršno povečanje nedenarnih sredstev (nakup osnovnih sredstev, zemljišč, materiala, vrednostnih papirjev).

Izkaz finančnega izida ima lahko obliko dvostranske uravnotežene bilance finančnega izida ali zaporednega stopenjskega izkaza. Pri sestavljanju lahko uporabljamo dve metodi:

- Neposredna metoda (po standardu različica I) – če so na razpolago podatki o prejemkih in izdatkih. Običajno se uporablja za krajša obdobja (teden, mesec) in je usmerjena predvsem v analizo kratkoročnega finančnega položaja podjetja.
- Posredna metoda (po standardu različica II) – pri sestavljanju, iz dveh zaporednih bilanc stanja in izkaza poslovnega izida za vmesno obdobje, izračunavamo podatke o pritokih in odtokih.

Izkaz finančnega izida je po svoji vsebini namenjen dolgoročni analizi finančnega položaja podjetja, saj ne zajema samo denarnih tokov v podjetju, ampak širše gledano, finančne tokove. Na kratek rok, ko podjetje skrbi za zagotavljanje plačilne sposobnosti, so denarni tokovi odločilni, dolgoročno pa ni tako pomembno, kdaj se bo v zvezi s spremembo posamezne oblike sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev pojavil tudi denarni tok (Hočevar et. al., 2001, str. 217).

V tabeli 8 so prek gibanja sredstev in obveznosti do virov sredstev prikazani pritoki in odtoki podjetja Elbi d.o.o. za leto 2007. Začetno stanje denarnih sredstev znaša 218.653 EUR, končno stanje pa je 589.445 EUR. Pritoke in odtoke bom prikazala po posredni metodi, s podatki iz bilance stanja za leto 2007.

Tabela 9: Izkaz gibanja sredstev s pritoki in odtoki podjetja Elbi d.o.o. za leto 2007

ZAČETNO STANJE DENARNIH SREDSTEV IN PRITOKI		ODTOKI IN KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV	
Začetno stanje denarnih sredstev	218.653		
Novo financiranje		Definanciranje	
Povečanje presežka iz prevrednotenja	8.130	Zmanjšanje dolgoročnih finančnih obveznosti	102.932
Povečanje prenesenega čistega poslovnega izida	201.717	Zmanjšanje dolgoročnih poslovnih obveznosti	11.050
Povečanje čistega poslovnega izida poslovnega leta	366.269	Zmanjšanje kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev	922
Povečanje rezervacij in dolgoročnih PČR	44.037	Investiranje	
Povečanje odloženih obveznosti za davek	9.510	Povečanje opredmetenih osnovnih sredstev	81.818
Povečanje kratkoročnih finančnih obveznosti	79.498	Povečanje odloženih terjatev za davek	4.598
Povečanje kratkoročnih poslovnih obveznosti	190.277	Povečanje zalog	136.100
Dezinvestiranje		Povečanje kratkoročnih finančnih naložb	17.641
Zmanjšanje neopredmetenih sredstev	323	Povečanje kratkoročnih poslovnih terjatev	174.894
Zmanjšanje aktivnih časovnih razmejitev	986	Končno stanje denarnih sredstev	589.445
Skupaj pritoki + začetno stanje sredstev	1.119.400	Skupaj odtoki + končno stanje denarnih sredstev	1.119.400

Vir: Bilanca stanja podjetja Elbi d.o.o za leto 2007

Iz tabele 8 je razvidno, da so pritoki in odtoki v letu 2007 pozitivno vplivali na stanje denarnih sredstev. V letu 2007 so se denarna sredstva povečala za 370.792 UER, kar predstavlja 269% povečanje denarnih sredstev glede na začetno stanje.

Iz izkaza finančnih tokov je razvidno, da največji del finančnih pritokov predstavlja povečanje čistega poslovnega izida poslovnega leta in povečanje prenesenega čistega poslovnega izida. Pomemben prtok pri dejavnosti financiranje je tudi povečanje kratkoročnih poslovnih in kratkoročnih finančnih obveznosti. Pritoki pri dejavnosti investiranja, ki pomenijo dezinvestiranje, so rezultat zmanjšanja neopredmetenih sredstev in zmanjšanja aktivnih časovnih razmejitev.

Pri odtokih predstavljajo največji del odtoki pri investiranju. Nastali so predvsem zaradi povečanja kratkoročnih poslovnih terjatev, zaradi povečanja zalog in povečanja opredmetenih osnovnih sredstev. Odtoki pri dejavnosti financiranja pa so posledica zmanjšanja dolgoročnih finančnih obveznosti, v manjšem delu pa tudi zmanjšanja dolgoročnih poslovnih obveznosti.

Iz prikazanega je razvidno, da je dejavnost financiranja tvorila pozitiven finančni tok, ki je bil za 370.792 d.e. večji od negativnega finančnega toka pri dejavnosti investiranja.

7 RAČUNOVODSKI KAZALNIKI

Kazalniki so relativna števila, ki jih dobimo s primerjavo dveh velikosti, ki morata biti istovrstni ali raznovrstni, vendar primerljivi med seboj. Glede na to v kakšni zvezi sta si podatka, iz katerih izračunavamo relativno število, razlikujemo: indekse, koeficiente in stopnje udeležbe.

Stopnjo udeležbe računamo, kadar želimo primerjati del vrednosti s celotno vrednostjo istovrstne kategorije. Najpogosteje pomnožimo s 100, da se dobimo odstotno stopnjo udeležbe.

S koeficienti se izražamo, kadar primerjamo raznovrstne podatke, ki so v medsebojni zvezi (produktivnost, gospodarnost, dobičkonosnost). Praviloma je koeficient število, ki se redko pomnoži s 100.

Indekse računamo, kadar primerjamo prirejene istovrstne podatke. Pogosto pomnožimo s 100, da dobimo odstotni indeks.

Računovodski kazalniki temeljijo na računovodskih podatkih, z njihovim analiziranjem pa presojamo boniteto podjetja. Tovrstno analiziranje poslovanja, izkazanega z bilanco stanja in izkazom poslovnega izida, je zlasti pomembno za uprave družb zaradi pravočasnega odkrivanja neizpolnjevanja zahtevanih določil po likvidnosti in solventnosti poslovanja ter kapitalske ustreznosti družbe, ki izhajajo iz Zakona o finančnem poslovanju (Uradni list RS, št. 54/99).

Uprava družbe mora s skrbnostjo dobrega gospodarja pri vodenju družbe v vsakem trenutku ravnati tako, da je sposobna kratkoročno poravnati zapadle obveznosti (likvidnost), kakor tudi dolgoročno zagotavljati poravnavo obveznosti družbe (solventnost). Če družba dolgoročno ni sposobna poravnati svojih obveznosti, lahko pride do prezadolženosti, to je do stanja, ko so obveznosti družbe večje od premoženja družbe.

V primeru pojava nelikvidnosti mora uprava družbe le tega rešiti v dveh mesecih od nastanka nelikvidnosti. V nasprotnem primeru mora v korist varovanja vseh upnikov predlagati ustrezen postopek reševanja družbe s sanacijo. Tako mora ravnati uprava tudi v primeru, ko so obveznosti družbe večje od premoženja. Problem prezadolženosti je povezan s kapitalsko neustreznostjo. Izguba iz poslovanja je tista kategorija, ki zmanjšuje kapital in največkrat pogojuje neplačevanje obveznosti do upnikov. Kapitalsko ustreznost je potrebno ugotavljati glede na obseg in vrsto poslov, ki jih družba opravlja. Pri tem je pomembno, da kapitalske ustreznosti ne ocenjujemo samo z osnovnim kapitalom družbe, temveč s celotnim kapitalom družbe. Zakon domneva, da je podana kapitalska neustreznost vedno takrat, ko je izguba tekočega leta, skupaj s prenesenimi izgubami preteklih let, dosegla polovico osnovnega kapitala.

Kazalniki, ki kažejo na boniteto poslovanja podjetja, se po Slovenskih računovodskih standardih (SRS 29.28) skupinijo na :

- kazalnike stanja financiranja – vlaganja,
- kazalnike stanja investiranja – naložbenja,
- kazalnike vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalnike obračanja,
- kazalnike gospodarnosti,
- kazalnike dobičkonosnosti,
- kazalnike dohodkovnosti,
- kazalnike denarne tokovnosti.

Poslovni sistem pa lahko izoblikuje še druge kazalnike, glede na posebnosti svojega poslovanja in objektivne možnosti merjenja. Pomembno pri tem je, da imajo vsi oblikovani kazalniki določen pomen.

V nadaljevanju bom za izbrano družbo opredelila zgoraj naštetе kazalnike in jih primerjala s kazalniki preteklih let. Med izbor kazalcev sem uvrstila nabor splošnih kazalcev, saj namen moje analize ni odgovoriti na specifično problemsko vprašanje, zato tudi kazalci niso specifični. Če bi se odločila za takšno analizo, bi morala nabor kazalnikov prilagoditi specifičnemu problemu, ki bi ga želela proučiti. Da bom dobila pravo sliko o ustrezni vrednosti posameznega kazalnika za podjetje Elbi d.o.o., bom dobljene vrednosti kazalnikov primerjala z vrednostmi kazalnikov povprečja v panogi, v kateri Elbi d.o.o. posluje.

7.1 KAZALNIKI STANJA FINANCIRANJA

Ti kazalniki vsebinsko opredeljujejo razmerja med obveznostmi do virov sredstev, zato z njimi ugotavljamo strukturo financiranja sredstev, hkrati pa nam izražajo stopnjo neodvisnosti podjetja. Kazalniki stanja financiranja zanimajo posojilodajalce, saj jim kažejo tveganost glede vračila glavnice in obresti.

Kazalniki temeljijo na preteklih okoliščinah poslovanja in se lahko razlikujejo od tistih, v katerih bo podjetje delovalo v prihodnosti. Na primer podjetje ima lahko že naslednji dan blokiran transakcijski račun kljub današnjim visokim koeficientom likvidnosti. Vrednosti kazalnikov je treba primerjati s sorodnimi podjetji iz panoge in jih uporabljati v povezavi z drugimi kazalniki (po Hočevar et. al., 2003, str. 267).

Osnovni kazalniki, ki jih uvrščamo v to skupino so:

- stopnja lastniškosti financiranja,
- stopnja dolžniškosti financiranja,
- stopnja dolgoročnosti financiranja,
- koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja.

7.1.1 Stopnja lastniškosti financiranja

$$\text{Stopnja lastniškosti financiranja} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

S tem kazalnikom ugotovimo delež kapitala med celotnimi obveznostmi do virov sredstev. Čim večja je vrednost kazalnika, tem manj ima podjetje zunanjih dolgov. Za posojilodajalce je pomembno, da je vrednost tega kazalca čim večja, saj jim pove, kolikšna je že zadolženost podjetja. Manjša kot je zadolžitev, manjše je finančno tveganje za posojilodajalce podjetja. Lastnikov interes je, da je ta kazalnik čim manjši, da se podjetja financira tudi s posojili. Obresti sicer zmanjšujejo dobiček, hkrati pa zmanjšujejo tudi davek iz dobička. Zaradi dvojnega interesa je optimalno vrednost tega kazalnika težko določiti, se pa spreminja v odvisnosti od veljavnih obrestnih mer in stroškov kapitala.

7.1.2 Stopnja dolžniškosti financiranja

$$\text{Stopnja dolžniškosti financiranja} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Kazalnik se dopolnjuje s prejšnjim in nam kaže, kolikšen del sredstev podjetja je financiran s tujimi viri. Tudi pri tem kazalniku je razlaga v zvezi s tveganjem podobna kot pri prejšnjem, le da pojasnila veljajo v obratni smeri. Posojilodajalci so zainteresirani za čim manjšo vrednost tega kazalnika, saj pomeni, da je odvisnost podjetja od zunanjih virov majhna. V interesu delničarjev pa je, da je delež dolgov čim bolj ugoden glede na zakonodajo in obrestne mere, tako da je dobiček na enoto kapitala čim večji.

7.1.3 Stopnja dolgoročnosti financiranja

$$\text{Stopnja dolgoročnosti financiranja} = \frac{\text{kapital+dolgoročni dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}}$$

Ta kazalnik kaže odstotek financiranja sredstev s trajnimi viri in dolgoročnimi viri. Višina kazalnika je odvisna predvsem od deleža stalnih sredstev med sredstvi podjetja. S trajnimi oziroma dolgoročnimi viri naj bi podjetje financiralo dolgoročna in del kratkoročnih sredstev.

7.1.4 Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja

$$\text{Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}}$$

Kazalnik prikazuje razmerje med dolgovi in kapitalom, koliko evrov dolgov odpade na en evro kapitala. Čeprav ni mogoče najti splošnega pravila, kakšno naj bi bilo razmerje, prevladuje prepričanje, naj bi razmerja med dolgovi in kapitalom ne bilo slabše od 1:1. Manjši kot je kazalnik, manjši je delež dolgov med celotnimi viri financiranja. Če je vrednost kazalnika večja od ena, pomeni, da so naložbe podjetja financirane s tujimi viri manj tvegane za upnike in bolj tvegane za lastnike ter obratno.

7.1.5 Kazalniki stanja financiranja za podjetje Elbi d.o.o.

Tabela 10: Stopnja lastniškosti in dolžniškosti financiranja podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Obveznosti do virov sredstev	1.328.629	1.767.919	2.552.451	247.151
2. Kapital	419.033	630.245	1.206.365	56.319
3. Osnovni kapital	29.218	29.210	29.210	19.832
4. Dolgovi	909.596	1.137.674	1.346.086	190.832
5. Kratkoročne obveznosti	408.205	670.823	939.671	145.095
Stopnja lastniškosti financiranja (2/1)	31,54	35,65	47,26	22,79
Stopnja dolžniškosti financiranja (4/1)	68,46	64,35	52,74	77,21
Stopnja dolgoročnosti financiranja (2+4-5/1)	69,28	62,06	63,19	41,29
Koeficient dolgovno kapitalsk. razmerja (4/2)	2,17	1,81	1,12	3,39

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Z vzporejanjem vseh štirih kazalnikov lahko ugotovim, da je bila v podjetju Elbi d.o.o. leta 2005 prisotna še dokaj nizka stopnja kapitala, ki pa se povečuje in leta 2007 predstavlja že 47,26% delež med obveznostmi do virov sredstev. To pomeni, da je v letu 2007 že skoraj polovico sredstev financiranih iz lastnih virov in tako dolgovi predstavljajo le še dobro polovico vseh obveznosti. Tako razmerje kapitala v obveznostih do virov sredstev je še vedno primerno za zadolževanje, še zlasti, ker je delež dolgoročnih obveznosti v vseh obveznostih relativno majhen in v letu 2007 znaša le še 14% obveznosti. Podjetje je v letu 2007 glede na višino kapitala zadostilo zahtevam Zakona o finančnem poslovanju podjetij o kapitalski primernosti, saj v celoti pokriva vrednost stalnih sredstev ter skoraj vseh zalog. S tem so tuje terjatve v družbi varnejše. Za panogo pa podatki niso tako ugodni. V povprečju podjetja v panogi v letu 2007 s kapitalom financirajo le dobro petino obveznosti do virov sredstev in z njim ne

pokrijejo niti dolgoročnih obveznosti, zato niso finančno neodvisne in njihova kapitalna primernost v povprečju ni ustrezna.

7.2 KAZALNIKI STANJA INVESTIRANJA

S kazalniki stanja investiranja analiziramo aktivno stran bilance. Ugotavljamo, kam je družba vlagala svoja sredstva in kakšno strukturo sredstev ima glede na ta vlaganja. Vrednost teh kazalnikov se po posameznih panogah lahko zelo razlikujejo. So pa v pomoč predvsem lastnikom podjetja pri odločanju o investicijah v posamezne vrste sredstev. Osnovne oblike kazalnikov te skupine predstavljata:

- delež dolgoročnih sredstev in
- delež kratkoročnih sredstev.

7.2.1 Delež dolgoročnih sredstev

$$\text{Delež dolgoročnih sredstev} = \frac{\text{dolgoročna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Delež dolgoročnih sredstev prikazuje odstotek, ki ga imajo dolgoročna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Na stopnjo udeležbe stalnih sredstev v sredstvih vpliva predvsem vrsta dejavnosti. Pri transportnih poslovnih sistemih prevladujejo osnovna sredstva, pri trgovinskih pa obratna. Na razlike med poslovnimi sistemi iste vrste pa vpliva predvsem vprašanje ali poslujejo z lastnimi osnovnimi sredstvi ali z vzetimi v poslovni najem. Prav tako utegne vplivati na to razmerje število izmen. Če poslovni sistem uvede novo izmeno, se mu zaradi tega ne bodo povečala osnovna sredstva, ampak bo neizbežno povečanje obratnih sredstev. Na razmerje pa vpliva tudi obseg finančnih naložb (Turk, Melavc, 2001, str. 517-518). Zmanjšanje kazalnika za podjetje lahko pomeni povečanje kratkoročnih sredstev in s tem pozitiven vpliv na obračanje sredstev, lahko pa pomeni tudi dezinvestiranje, povezano z naložbami v osnovna sredstva.

7.2.2 Delež kratkoročnih sredstev

$$\text{Delež kratkoročnih sredstev} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{sredstva}}$$

Kazalnik kaže stopnjo kratkoročnih sredstev v vseh sredstvih podjetja. Tudi vrednost tega kazalnika je v precejšnji meri odvisna od panoge, v kateri se podjetje nahaja. Kadar se kratkoročna sredstva povečajo zaradi povečanja poslovne dejavnosti, rezultat prikaže povečanje kazalnika, ki pomeni izboljšanje poslovanja. Kadar pa se delež kratkoročnih sredstev ne poveča zaradi povečanja poslovanja, pa tako povečanje kazalnika lahko pomeni nevarnost za podjetje. Pri pojasnjevanju izrazne moči tega

kazalnika je potrebno paziti na dejstvo, da stanje na koncu poslovnega leta ni nujno značilno nasploh, saj je na drug datum zaradi drugačne vrednosti zalog in terjatev, kazalnik lahko povsem drugačen.

7.2.3 Kazalniki stanja investiranja za podjetje Elbi d.o.o.

Tabela 11: Delež dolgoročnih in kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Sredstva	1.328.629	1.767.919	2.552.451	247.151
2. Dolgoročna sredstva	695.438	771.553	857.645	86.921
3. Kratkoročna sredstva	632.606	994.550	1.693.977	154.678
4. Zaloge	198.438	220.802	356.902	67.696
Delež dolgoročnih sredstev (2/1)	52,34	43,64	33,60	35,17
Delež kratkoročnih sredstev (3/1)	47,61	56,26	66,37	62,58
Delež zalog v kratkoročnih sredstvih (4/3)	31,37	22,20	21,07	43,77

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Z analizo kazalnikov stanja investiranja ugotavljam, da se delež dolgoročnih sredstev v primerjavi s kratkoročnimi zmanjšuje. Leta 2005 so dolgoročna sredstva predstavljala še več kot polovico vseh sredstev, leta 2007 pa ta odstotek znaša le še 33,6%. Iz likvidnostnih razlogov je tako stanje ugodno, saj omogoča večji pretok sredstev v denarno obliko. Tudi stanje znotraj kratkoročnih sredstev je ugodno, saj tudi delež zalog v kratkoročnih sredstvih pada in v letu 2007 predstavlja le še petino vseh kratkoročnih sredstev. Da je delež zalog čim manjši, je pomembno zato, ker sredstva, vezana v zalogah, predstavljajo finančno breme za podjetje, saj so del kapitala, ki se ne oplaja, hkrati pa povzročajo tudi stroške skladiščenja. S tem ko podjetje znižuje zaloge, jih preoblikuje v terjatve in te potem s plačilom v denar.

7.3 KAZALNIKI VODORAVNEGA FINANČNEGA USTROJA (PLAČILNE SPOSOBNOSTI)

Pri teh kazalnikih med seboj primerjamo postavke z aktivne strani bilance stanja in postavke s pasivne strani bilance stanja. Primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev. Te vrste kazalnikov so posebej zanimive za posojilodajalce kratkoročnih posojil. Manjša je vrednost teh kazalnikov, večje je tveganje posojilodajalca, da bo od podjetja dobil vrnjeno glavnico in pripadajoče obresti. Za lastnike in vodstvo podjetja pa so kazalniki pomembni za oceno kreditne sposobnosti podjetja. Slabost teh kazalnikov je, da izražajo ekonomske kategorije na določen trenutek, plačilna sposobnost pa je dinamična kategorija.

Osnovne oblike kazalnikov plačilne sposobnosti so:

- koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev,
- koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog,
- kratkoročni koeficient,
- pospešeni koeficient,
- hitri koeficient.

7.3.1 Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

Kazalnik kaže lastniško financiranje osnovnih sredstev. Če je vrednost koeficienta manjša od 1 pomeni, da osnovna sredstva financirajo tudi drugi in da se v zvezi z njimi pojavljajo tudi dolgovi. Če pa je koeficient večji od 1 pa pomeni, da lastniki financirajo več kot samo osnovna sredstva. Nekatera podjetja stremijo k vrednosti več kot ena, saj s tem, ko najbolj nelikvidna sredstva financirajo z lastniškim kapitalom, povečujejo varnost upnikov. Vendar pa tudi vrednost manj kot ena ne pomeni plačilne nesposobnosti podjetja, saj so osnovna sredstva lahko financirana z dolžniškimi dolgoročnimi viri.

$$\text{Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev} = \frac{\text{kapital}}{\text{osnovna sredstva}}$$

7.3.2 Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog

Kazalnik kaže dolgoročno financiranje dolgoročnih sredstev in normalnih zalog. Ob vrednosti kazalnika 1 bi bilo spoštovano tako imenovano zlato bilančno pravilo. Zaloge se uvršča v imenovalnik kazalnika zato, ker se tudi v okviru gibljivih sredstev pojavlja nek normalen, stalen obseg sredstev, ki so na nek način »trajna«. Kazalnik je konzervativen indikator plačilne sposobnosti, saj predpostavlja, da zalog ni mogoče unovčiti v kratkem obdobju.

$$\text{Koeficient dolg.pokritosti dolg.sredstev in zalog} = \frac{\text{kapital+dolg.obveznosti+dolg.rezerv.}}{\text{dolgoročna sredstva + zaloge}}$$

7.3.3 Kratkoročni koeficient

Kazalnik nam prikazuje razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi, s tem pa prikazuje plačilno sposobnost podjetja na kratek rok. Pri razlagi moramo biti previdni predvsem zato, ker so v števcu kazalnika upoštevana celotna kratkoročna sredstva podjetja, ne glede na obliko. Če je vrednost kazalnika v osnovi večja od ena, se ga ob koncu leta lahko z ustrezno manipulacijo še izboljša. Če podjetje s kratkoročnimi sredstvi poravna kratkoročne obveznosti, se zmanjšata tako števec kot imenovalec, celotna vrednost kazalnika pa se poveča (Hočevar el. al., 2008, str. 280) Vrednost kazalnika naj bi bila večja od 2, je pa v veliki meri odvisna tudi od

panoge, v katero podjetje sodi. V panogah, kjer so zaloge in terjatve večje, je tudi vrednost kratkoročnega koeficienta večja.

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

7.3.4 Pospešeni koeficient

Ta koeficient se od prejšnjega razlikuje po tem, da so iz kratkoročnih sredstev izločene zaloge in aktivne časovne razmejitve. V primerjavi s prejšnjim nam daje boljšo sliko plačilne sposobnosti podjetja, saj so v števcu zajeta denarna sredstva in kratkoročne terjatve, ki so v bistvu že blizu denarja. Še vedno pa obstaja možnost, da kratkoročne terjatve ne zapadejo v enakih rokih kot kratkoročni dolgovi, zato nam ta kazalnik ne da povsem jasne slike o plačilni sposobnosti podjetja. Velikost kazalnika je v določeni meri odvisna od panoge v katerem je podjetje, v večini analiz pa se smatra kot ugoden pospešeni koeficient tisti, ki je večji od ena.

$$\text{Pospešeni koeficient} = \frac{\text{likvidna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

7.3.5 Hitri koeficient

Pri hitrem koeficientu v števcu ostajajo samo še likvidna sredstva in kratkoročne finančne naložbe. Pokaže nam plačilno sposobnost podjetja na kratek rok. Tudi če je koeficient manjši od ena, še ne pomeni, da ima podjetje težave s plačilno sposobnostjo, saj kratkoročne obveznosti zapadejo v plačilo v času do enega leta, ko se bodo najverjetneje zbrala še dodatna denarna sredstva.

$$\text{Hitri koeficient} = \frac{\text{likvidna sredstva} + \text{kratkoročne finančne naložbe}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

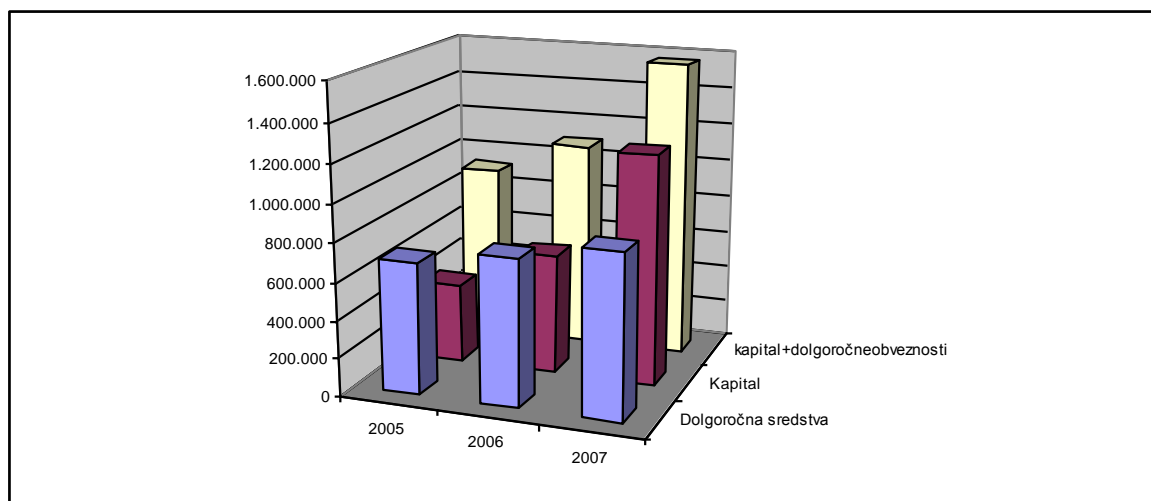
7.3.6 Kazalniki plačilne sposobnosti za podjetje Elbi d.o.o.

Tabela 12: Kapitalska pokritost sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Osnovna sredstva	694.507	770.844	852.661	64.933
2. Zaloge	198.438	220.802	356.902	67.696
3. Kapital	419.033	630.245	1.206.365	56.319
4. Dolgoročna sredstva	695.438	771.553	857.645	86.921
5. Dolgoročne obveznosti	501.111	466.850	362.378	44.694
Dolgor. pokritost dolg. sredstev in zalog 3+5/(4+2)	1,03	1,11	1,29	0,65
Kapitalska pokritost osnovnih sredstev (3/1)	0,60	0,82	1,41	0,87

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Slika 4: Kapitalska pokritost sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31.12. 2005, 2006 in 2007

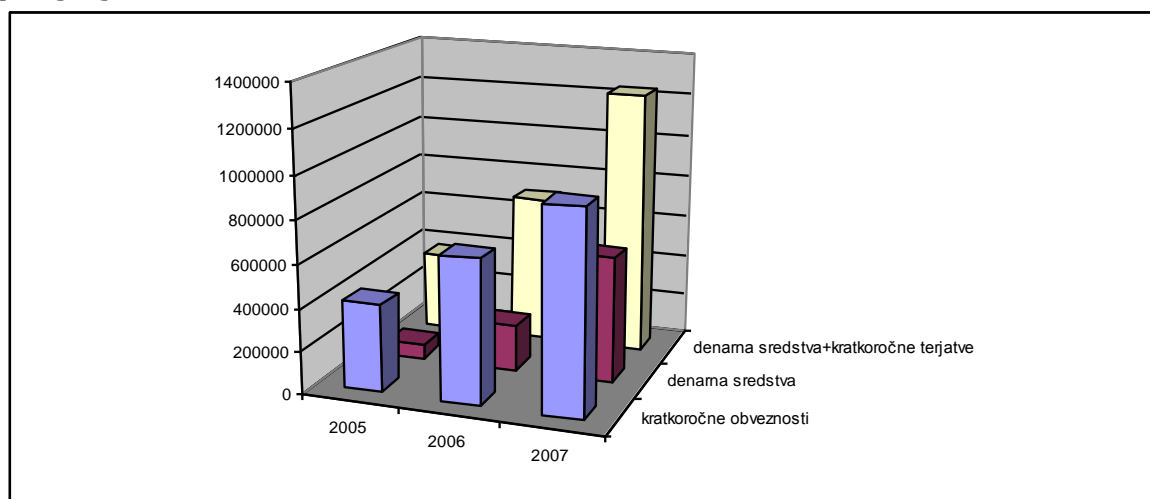
Z analizo kazalnikov ugotovimo, da je družba šele v letu 2007 osnovna sredstva v celoti pokrila z lastnimi viri in dosegla tudi presežek v višini 41%. To pomeni, da je z lastnim viri krila tudi del zalog (slika 4). Če pa k lastnim virom prištejemo še dolgoročne tuje vire, lahko ugotovimo, da podjetje v vsem opazovanem obdobju z njimi pokriva tudi zaloge. Še več, nastaja presežek, s katerim pokriva tudi del kratkoročnih terjatev. Stanje v panogi pa je precej slabše. V povprečju podjetja z lastnimi sredstvi ne pokrivajo niti osnovnih sredstev, saj nastaja primanjkljaj v višini 13%.

Tabela 13: Likvidnostni kazalniki podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Denarna sredstva	64.664	218.653	589.445	14.394
2. Zaloge	198.438	220.802	356.902	67.696
3. Kratkoročne terjatve	303.983	480.037	654.931	53.804
4. Kratkoročne obveznosti	408.205	669.901	939.671	143.504
5. Kratkoročna sredstva	632.606	994.550	1.693.977	154.678
Hitri koeficient (1/4)	0,16	0,33	0,63	0,10
Pospešeni koeficient (3+1)/4	0,90	1,04	1,32	0,48
Kratkoročni koeficient (5/4)	1,55	1,48	1,80	1,08

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS za leto 2007

Slika 5: Pokritost kratkoročnih obveznosti s kratkoročnimi sredstvi podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007

Vir: BS podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007

Iz pregleda likvidnostnih kazalnikov ugotavljam, da podjetje s hitrim koeficientom uspeva pokrivati vse več kratkoročnih dolgov. V letu 2005 je z denarnimi sredstvi uspela pokriti le 16% kratkoročnih obveznosti, v letu 2007 pa z denarnimi sredstvi pokrije že več kot polovico kratkoročnih obveznosti. Ta kazalnik ne kaže finančne sposobnosti podjetja, saj je koeficient manjši od ena, vendar bi bila 100% pokritost obveznosti z denarnimi sredstvi neracionalna. Če v likvidnosti obrazec vključimo še kratkoročne terjatve, ugotovimo, da podjetje uspe pokriti vse obveznosti v celoti. To pomeni, da je podjetje finančno sposobno, saj s kratkoročnimi sredstvi v celoti pokriva kratkoročne vire financiranja (slika 5). Vendar pa ti kazalniki kažejo trenutno razmerje, zato je za presojo plačilne sposobnosti potrebno te kazalnike spremljati dnevno. Družba mora biti pozorna na ročnost terjatev in dolgov ter skrbeti za njuno čim večjo usklajenost. Tudi ti kazalniki za panogo pokažejo slabše stanje. V povprečju podjetja v

panogi niso plačilno sposobna, saj s kratkoročnimi sredstvi komaj pokrivajo kratkoročne vire, medtem ko z denarnimi sredstvi in kratkoročnimi terjatvami pokrijejo komaj polovico kratkoročnih obveznosti.

7.4 KAZALNIKI OBRAČANJA

Pri kazalnikih obračanja nas zanima hitrost obračanja posameznih vrst sredstev. Povedo nam kolikokrat letno se določena sredstva v podjetju obrnejo v denar. Večja vrednost kazalnika predstavlja hitrejše obračanje sredstev in posledično kakovostnejše ravnanje in poslovanje s sredstvi. Pri izračunih moramo paziti, da so ti kazalniki izračunani kot razmerje med tokom in stanjem. Vedno je potrebno upoštevati le povprečno stanje sredstev, ki ga dobimo tako, da seštevek začetnega in končnega stanja delimo z dve. Ti kazalniki so poleg posloводства zanimivi še za posojilodajalce in lastnike podjetja. Najbolj zanimiva med temi kazalniki sta:

- koeficient obračanja terjatev in
- koeficient obračanja zalog.

7.4.1 Koeficient obračanja terjatev

S tem kazalnikom ugotavljamo kolikokrat letno se terjatve obrnejo v denarna sredstva. Večja kot je vrednost kazalnika, večkrat letno se terjatve iz poslovanja obrnejo v denarna sredstva, plačilna disciplina kupcev je večja in posloводство ima manj težav z izterjavo terjatev. Če število dni v letu delimo s koeficientom obračanja terjatev, dobimo povprečno število dni, v katerem kupci poravnava svoje obveznosti do podjetja.

$$\text{Koeficient obračanja terjatev do kupcev} = \frac{\text{prihodki od prodaje}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}}$$

7.4.2 Koeficient obračanja zalog

Koeficient nam kaže kolikokrat letno se zaloge obrnejo v prodajo oziroma kakšna količina denarja je vezana v zalogah. Če je koeficient visok, pomeni, da se zaloge hitro prodajo, da podjetje dobro posluje z zalogami in se posledično tudi denarna sredstva hitreje vračajo v podjetje. Tudi pri tem kazalniku lahko izračunamo koliko dni v povprečju blago ostaja v skladišču, preden se proda, oziroma koliko časa je v povprečju denar vezan v zalogah. Za kazalnik dni vezave zalog želimo, da je čim manjši, saj to pomeni hitrejše spreminjanje zalog v likvidnejše oblike gibljivih sredstev. Izračunamo pa ga tako, da število dni v letu delimo s koeficientom obračanja zalog.

$$\text{Koeficient obračanja zalog} = \frac{\text{stroški prodanega trgovskega blaga}}{\text{povprečno stanje zalog trgovskega blaga}}$$

7.4.3 Kazalniki obračanja za podjetje Elbi d.o.o.

Tabela 14: Kazalniki obračanja podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Poslovni odhodki	1.603.732	2.525.759	3.455.596	323.619
2. Poslovni prihodki	1.808.319	2.780.487	4.154.683	331.740
3. Povprečne kratkoročne terjatve	374.241	392.010	567.484	49.883
4. Povprečne kratkoročne obveznosti	494.649	539.053	804.786	132.356
5. Povprečne zaloge	192.322	209.620	288.852	64.296
I. Koefic.obračanja kratk.obveznosti (1/4)	3,24	4,69	4,29	2,45
II. Koefic.obračanja kratk.terjatev (2/3)	4,83	7,09	7,32	6,65
III. Koefic.obračanja zalog (1/5)	8,34	12,05	11,96	5,03
Vezava obveznosti (365/I)	112,65	77,83	85,08	148,98
Vezava terjatev (365/II)	75,57	51,48	49,86	54,89
Vezava zalog (365/III)	43,76	30,29	30,52	72,56

Vir: BS in IPI podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS in IPI za leto 2007

Naraščanje koeficienta obračanja terjatev pomeni hitrejšo spreminjanje terjatev v denarna sredstva. V letu 2005 so se terjatve spremenile v denarna sredstva manj kot petkrat, v letu 2007 pa že več kot sedemkrat. Kupci svoje obveznosti do podjetja poravnajo hitreje, v letu 2005 so jih poravnali v 75 dneh, v letu 2007 pa so to storili v povprečju v 50 dneh. Glede na to, da podjetje v največji meri prodaja po 30 dnevnom plačilnem roku, se je zamujanje kupcev s plačili zmanjšalo iz 45 dni na 20 dni. To kaže na bistveno izboljšavo v izterjavi. Tudi koeficient obračanja obveznosti se povečuje, dnevi poravnave obveznosti podjetja dobaviteljem pa so se znižali iz 112 dni na 85. Ker so plačilni roki dobaviteljev v glavnem 90 dni, lahko ugotovimo, da podjetje ne zamuja pri poravnavi svojih obveznosti. Če primerjamo koeficient obračanja terjatev s koeficientom obračanja obveznosti, lahko ugotovimo, da dobi podjetje terjatve plačane hitreje, kot pa zapadejo v plačilo njihove obveznosti, kar je s finančnega vidika za podjetje zelo ugodno. Pri analizi koeficienta obračanja zalog ugotovimo, da so sredstva vezana v zalogah vedno krajši čas. V letu 2007 so se zaloge spremenile v denarna sredstva osemkrat, v letu 2007 pa blago ostaja na zalogi le še 30 dni. Če pogledamo še podatke za panogo, ugotovimo, da jim izterjava uspeva v približno enakem času kot v podjetju Elbi d.o.o., so pa panožna podjetja bistveno slabša v poravnavanju svojih obveznosti in v obračanju zalog. Podjetja v panogi svoje obveznosti v povprečju poravnajo v 148 dneh, medtem ko jim blago ostaja v skladišču kar 72 dni.

7.5 KAZALNIKI GOSPODARNOSTI

Gospodarnost pomeni delati na najcenejši način, torej ustvarjati poslovne učinke s čim manjšimi potroški in stroški. V tej zvezi proučujemo poslovne koristi in stroške, ki jih imamo pri njihovem uresničevanju (Koletnik, 2006, str. 214).

Gospodarnost lahko analiziramo na različne načine, vendar v računovodstvu največkrat velja, da poslovni sistem posluje gospodarno, če so prihodki večji od odhodkov. V tem primeru namreč ustvarja dobiček, v nasprotnem pa izgubo. Čim večji so prihodki v primerjavi z odhodki, tem večja je gospodarnost. Gospodarnost ali ekonomičnost lahko računamo za posamezne smeri delovanja ali pa kar za celotni poslovni sistem. Prikažemo lahko stopnjo dobička v prihodkih ali pa stopnjo udeležbe posameznih vrst stroškov v prihodkih. Računamo ga lahko tudi na ravni posamezne organizacijske enote oziroma poslovnega učinka (Milost, 1996, str. 170).

Osnovne oblike teh kazalnikov so:

- koeficient celotne gospodarnosti,
- koeficient gospodarnosti poslovanja,
- stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov.

7.5.1 Koeficient celotne gospodarnosti

S tem kazalnikom prikazujemo razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki poslovnega sistema. Če je kazalnik pozitiven, pomeni, da je podjetje poslovalo z dobičkom, da smo na evro odhodka dosegli več kot evro prihodka, ob predpostavki, da podjetje izkazuje čisti dobiček.

$$\text{Celotna gospodarnost} = \frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}}$$

7.5.2 Koeficient gospodarnosti poslovanja

Koeficient gospodarnosti poslovanja je podoben predhodnemu kazalniku s to razliko, da so pri kazalniku gospodarnosti poslovanja upoštevani samo prihodki in odhodki poslovanja. Izločeni so finančni in drugi prihodki ter odhodki. Podjetje je tem bolj poslovno uspešno, čim večja je vrednost tega kazalnika. Če ga primerjamo s prejšnjim kazalnikom, lahko ugotovimo vpliv neposlovnih dejavnosti na gospodarnost podjetja. Manjša kot je razlika med obema kazalnikoma, manjši je vpliv financiranja na gospodarnost podjetja.

$$\text{Gospodarnost poslovanja} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

7.5.3 Kazalniki gospodarnosti podjetja Elbi d.o.o.

Tabela 15: Kazalniki gospodarnosti podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Prihodki	1.836.790	2.814.956	4.218.803	338.159
2. Odhodki	1.624.652	2.544.283	3.479.351	330.202
Celotna gospodarnost (1/2)	1,13	1,11	1,21	1,02
3. Poslovni prihodki	1.808.319	2.780.487	4.154.683	331.740
4. Poslovni odhodki	1.603.732	2.525.759	3.455.596	323.619
Gospodarnost poslovanja (3/4)	1,13	1,10	1,20	1,03

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS in IPI za leto 2007

Kazalnik celotne gospodarnosti je v vseh treh letih večji od 1, kar pomeni, da je podjetje Elbi d.o.o. poslovalo s pozitivnim poslovnim izidom. Dobiček je bil v letu 2005 in 2006 za okoli 10% večji od odhodkov, v letu 2007 pa so bili prihodki za 21% večji od odhodkov. Kazalnik gospodarnosti poslovanja se ne razlikuje bistveno od kazalnika celotne gospodarnosti kar pomeni, da družba izkazuje dobiček z osnovno dejavnostjo, s finančnimi in izrednimi prihodki pa ne vpliva bistveno na rezultat poslovanja.

7.6 KAZALNIKI DOBIČKONOSNOSTI

Cilj vsakega podjetja je čim večji dobiček, zato so kazalniki dobičkonosnosti med najuporabnejšimi. V njih se odraža delovanje, sposobnost in učinkovitost posloводства. Donosnost lahko pojasnjujemo z različnih vidikov. Za lastnike poslovnega sistema je zanimiv zlasti kazalnik, ki pojasnjuje čisto donosnost kapitala. Z vidika poslovnega sistema pa je zanimiv zlasti kazalnik donosnosti njegovih poslovnih sredstev. V bistvu gre za pojasnjevanje, kaj je bilo doseženo z določenim vložkom, ki se pojavlja v imenovalcu kazalnika. Obstajajo številne variante teh kazalnikov, prikazala pa bom naslednje oblike:

- koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala,
- koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev in
- koeficient čiste dobičkonosnosti prihodkov.

7.6.1 Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala

Kazalnik čiste dobičkonosnosti kapitala nam kaže razmerje med čistim dobičkom in povprečnim kapitalom podjetja v določenem obdobju. Ker nam kaže koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala, je zanimiv predvsem za lastnike podjetja. Kaže nam tudi uspešnost posloводства pri gospodarjenju s kapitalom, saj prikazuje delež čistega dobička, ki pripada lastnikom glede na njihov vložek. Če je vrednost

izračunanega kazalnika večja kot obrestna mera za dolgoročno vezavo pri banki, lahko ugotovimo, da se je naložba v podjetje izplačala.

Donosnost kapitala lahko izboljšamo z večjo uspešnostjo prodaje, s hitrejšim obračanjem vseh sredstev in nižjo stopnjo udeležbe kapitala v vseh virih sredstev. Finančna sestava ne vpliva na višino donosnosti kapitala in dolgov, ima pa pomemben vpliv na donosnost kapitala na donosnost kapitala, kadar je donosnost kapitala in dolgov (=vseh virov sredstev) nad ravniho obrestne mere dolgov. Tedaj je donosnost kapitala tem višja, kolikor višja je stopnja udeležbe dolgov v celotnih virih sredstev. (Koletnik, 2006, str. 220)

$$\text{Čista dobičkonosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}}$$

7.6.2 Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev

S tem kazalnikom lahko ugotovimo uspešnost posloводства pri upravljanju s sredstvi, saj nam kaže razmerje med čistim dobičkom in povprečnimi sredstvi. Večja kot je vrednost kazalnika, uspešnejše je poslovanje podjetja. Če podjetje dejansko posluje uspešno, lahko ugotovimo, če kazalnik primerjamo s povprečnim kazalnikom čiste dobičkonosnosti sredstev podjetij v panogi.

$$\text{Čista dobičkonosnost sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje sredstev}}$$

7.6.3 Stopnja čiste dobičkonosnosti prihodkov

Ključni kazalnik, ki kaže uspešnost podjetja, predstavlja čisto dobičkonosnost prihodkov. Visok delež dobička v prihodkih omogoča rast podjetja, kar je tudi cilj gospodarskega subjekta, hkrati pa daje varstvo pred nepričakovanimi gospodarskimi šoki. Zmanjšanje tega kazalnika pomeni opozorilo poslovodu, da pozorneje spremlja stroške podjetja in jih poizkuša zmanjšati.

$$\text{Čista dobičkonosnost prihodkov} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}}$$

7.6.4 Kazalniki dobičkonosnosti podjetja Elbi d.o.o.

Tabela 16: Kazalniki dobičkonosnosti podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007

Postavka	2005	2006	2007	Panoga '07
	Vrednost	Vrednost	Vrednost	Vrednost
1. Povprečno stanje kapital	289.700	524.639	918.305	52.007
2. Povprečno stanje sredstev	872.774	1.548.274	2.160.185	229.002
3. Čisti dobiček	162.007	201.715	567.986	5.051
4. Prihodki	1.836.790	2.814.956	4.218.803	338.159
Dobičkonosnost kapitala (3/1)	0,56	0,38	0,62	0,10
Dobičkonosnost sredstev (3/2)	0,19	0,13	0,26	0,02
Dobičkonosnost prihodkov (3/4)	0,088	0,072	0,135	0,015

Vir: IPI podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2005, 2006 in 2007 ter podatki za panogo iz statističnih podatkov BS in IPI za leto 2007

Z analizo kazalnikov dobičkonosnosti lahko ugotovim, da je poslovanje v opazovanem obdobju zaradi pozitivnega poslovnega izida rentabilno. Kapital se je po odštetju davka iz dobička v letu 2005 kapitaliziral s stopnjo 56%, leta 2006 s stopnjo 38% in leta 2007 s stopnjo 62%. Dobičkonosnost prihodkov znaša med 8,8% leta 2005 in 13,5% leta 2007 in je nižja od dobičkonosnosti sredstev, ki leta 2007 znaša 26%. Je pa v letu 2007 dobičkonosnost prihodkov višja od najvišje obrestne mere v poslovni banki.

8 ZAKLJUČEK

V današnjem času se analiziranje poslovanja razvija v različne smeri, kar dokazuje, da bo imelo tudi v prihodnje svoje poslanstvo, ki temelji na prizadevanju k izboljševanju uspešnosti poslovanja podjetja, ukvarjanju z iskanjem problemskih situacij in opredeljevanju poslovnih problemov, katerih reševanje naj bi izboljševalo uspešnost poslovanja.

Med osnovne postopke analiziranja poslovanja tako v teoriji kot praksi najpogosteje sodi izračunavanje in primerjanje relativnih števil, ki jih imenujemo kazalniki in večinoma odražajo razmerja med različnimi deli računovodskih izkazov. Ti so namreč med pripomočki, s katerimi si je možno pomagati pri odločanju, že dolgo cenjeni. Nepogrešljivi so postali tudi za utemeljevanje presoj in izvedenskih mnenj. Ob množici podatkov, ki nas zasipavajo vsak dan, pa so kazalniki postali še toliko bolj koristni.

Sposobnost analiziranja s kazalniki pa ne leži v samem izračunavanju, ampak v odločitvi, katere kazalnike bomo uporabili in kako interpretirali. Tovrstno analiziranje poslovanja namreč omogoča uporabnikom vpogled v notranje delovanje podjetja le, če se kazalnike primerja časovno, med podjetji ali s povprečjem v panogi.

V diplomskem delu sem analizirala temeljne računovodske izkaze, nato pa s pomočjo računovodskih kazalnikov analizirala poslovno uspešnost podjetja Elbi d.o.o. za obdobje 2005-2007. Ocena poslovanja podjetja Elbi d.o.o. je pokazala, da je podjetje poslovalo uspešno. Navedla bom nekaj ugotovitev, ki navedeno potrjujejo.

Tako vrednost dolgoročnih sredstev kot vrednost kratkoročnih sredstev se povečuje. Dolgoročna sredstva v največji meri predstavljajo osnovna sredstva, medtem ko med kratkoročnim sredstvi prevladujejo zaloge in kratkoročne terjatve iz poslovanja. Struktura obveznosti do virov sredstev se spreminja v prid lastnih virov, s katerimi podjetje pokriva dolgoročna sredstva in del zalog.

Povečujejo se tudi prihodki podjetja, ki jih v večini predstavljajo poslovni prihodki od prodaje trgovskega blaga. Prav tako kot prihodki se povečujejo tudi odhodki, vendar realno gledano manj kot prihodki in temu ustrezno je tudi gibanje poslovnega izida, ki se vsako leto povečuje.

Kazalniki stanja financiranja kažejo na kapitalsko primernost, saj polovico sredstev podjetje financira iz lastnih virov, polovico pa predstavljajo dolгови. Iz navedenega sledi, da so tuje terjatve v podjetju dokaj varne. Kazalniki stanja investiranja kažejo na zmanjšanje deleža dolgoročnih sredstev in zmanjšanje deleža zalog, kar povečuje likvidnost podjetja. Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da je podjetje finančno sposobno, saj s kratkoročnimi sredstvi v celoti pokriva kratkoročne vire financiranja. Tudi vsi koeficienti obračanja se povečujejo, kar kaže boljše gospodarjenje s sredstvi, predvsem z zalogami, ki so se v letu 2007 obrnile enkrat na mesec. Prav tako je podjetje postalo nekoliko boljše pri izterjavi, saj svoje terjatve v

povprečju dobi poplačane prej , kot v plačilo zapadejo njihove obveznosti. Povečujejo se tudi kazalniki gospodarnosti. V vseh treh letih so večji od ena, kar kaže na pozitiven rezultat podjetja. Tudi kazalniki dobičkonosnosti se povečujejo in kažejo na rentabilno poslovanje podjetja. Če analizirane kazalnike primerjam še s kazalniki za panogo, lahko ugotovim, da je stanje v panogi na vseh področjih slabše kot v podjetju Elbi d.o.o.

V diplomskem delu nisem zajela vseh računovodskih kazalnikov, ki bi uporabnikom lahko pomagali pri seznanjanju z uspešnostjo poslovanja podjetja, vendar pa so že navedeni dovolj zgovorni, da je bilo poslovanje podjetja Elbi d.o.o. v poslovnih letih 2005-2007 uspešno. Lahko zaključim, da je podjetje ustvarilo ugodne razmere za dobro poslovanje tudi v prihodnosti.

LITERATURA

- Hočevar, Marko. Igličar, Aleksander. Osnove računovodstva. Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 1995
- Hočevar, Marko. Planiranje in kontrola poslovanja. Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 1998
- Hočevar, Marko. Igličar, Aleksander. Zaman, Maja. Računovodstvo. Visoka upravna šola, Ljubljana, julij 2001
- Hočevar, Marko. Jaklič, Marko. Zagoršek, Hugo. Ustvarjanje uspešnega podjetja: akcijski pristop k strateškemu razmišljanju, vodenju in nadziranju. GV Založba, Ljubljana, 2003
- Hočevar, Marko. Zaman, Maja. Petrovič, Jorg Kristjan. Osnove računovodstva gospodarskega in javnega sektorja. Fakulteta za upravo, Ljubljana, julij 2008
- Koktec-Novak, Majda. Korošec, Bojana. Melavc, Dane. Osnove računovodstva z bilanciranjem. Moderna organizacija, Kranj, 2002
- Koletnik, Franc. Proučevanje (analiziranje) računovodskih izkazov. Ekonomsko-poslovna fakulteta, Maribor, 2006
- Lipovec, Filip. Analiza in planiranje poslovanja. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1983
- Mayr, Branko. Kako brati računovodske izkaze. Noviforum, Ljubljana, 2000
- Melavc, Dane. Milost, Franko. Računovodstvo. Fakulteta za management Koper, Koper, november 2003
- Milost, Franko. Računovodstvo. Visoka upravna šola, Ljubljana, 1996
- Turk, Ivan. Uvod v ekonomijo gospodarske družbe. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana, 1997
- Turk, Ivan. Melavc, Dane. Računovodstvo. Moderna organizacija, Kranj, 2001
- Zdravec, Rajko. Zaključni račun po novem. Založniška hiša Primath d.o.o., Ljubljana, 2000

VIRI

- Bilanca Stanja podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12.2007 in na dan 31. 12. 2006
- Bilanca Stanja podjetja Elbi d.o.o. na dan 31. 12. 2006 in na dan 31. 12. 2005
- Izkaz poslovnega izida podjetja Elbi d.o.o. za obdobje 01. 01. do 31. 12. 2007
- Izkaz poslovnega izida podjetja Elbi d.o.o. za obdobje 01. 01. do 31.12. 2006
- Finančni podatki in kazalniki iz statističnih podatkov bilance stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb RS za leto 2007
- Poslovno poročilo podjetja Elbi d.o.o. za leto 2007
- Poslovno poročilo podjetja Elbi d.o.o. za leto 2006
- Poslovno poročilo podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005
- Slovenski računovodski standardi. Uradni list RS, št. 118/2005
- Standardna klasifikacija dejavnosti. Uradni list RS, št. 69/2007
- Zakon o gospodarskih družbah. Uradni list RS, št. 42/2006
- Zakon o finančnem poslovanju podjetij. Uradni list RS, št. 54/1999

SEZNAM SLIK IN TABEL

Slika 1	Struktura kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjav s panogo v letu 2007	12
Slika 2	Struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007.....	14
Slika 3	Gibanje poslovnih odhodkov in poslovnih prihodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007.....	23
Slika 4	Kapitalska pokritost sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007.....	35
Slika 5	Pokritost kratkoročnih obveznosti s kratkoročnimi sredstvi podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007.....	36
Tabela 1	Obseg in struktura sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	10
Tabela 2	Obseg in struktura dolgoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	11
Tabela 3	Obseg in struktura kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	12
Tabela 4	Obseg in struktura obveznosti do virov sredstev podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	14
Tabela 5	Obseg in struktura prihodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	18
Tabela 6	Obseg in struktura odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	20
Tabela 7	Obseg in struktura poslovnih odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	20
Tabela 8	Obseg in struktura poslovnih odhodkov podjetja Elbi d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo v letu 2007	22
Tabela 9	Izkaz gibanja sredstev s pritoki in odtoki podjetja Elbi d.o.o. za leto 2007.....	25
Tabela 10	Stopnja lastniškosti in dolžniškosti financiranja podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007	30
Tabela 11	Delež dolgoročnih in kratkoročnih sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	32
Tabela 12	Kapitalska pokritost sredstev podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	35
Tabela 13	Likvidnostni kazalniki podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	36
Tabela 14	Kazalniki obračanja podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	38
Tabela 15	Kazalniki gospodarnosti podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	40
Tabela 16	Kazalniki dobičkonosnosti podjetja Elbi d.o.o. za leto 2005, 2006 in 2007 ter primerjava s panogo za leto 2007.....	42

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

AČR	aktivne časovne razmejitve
BS	bilanca stanja
IPI	izkaz poslovnega izida
PČR	pasivne časovne razmejitve
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah

PRILOGE

1. Bilanca stanja za podjetje Elbi, d.o.o. v letih 2005, 2006 in 2007
2. Izkaz poslovnega izida za podjetje Elbi, d.o.o. za leta 2005, 2006 in 2007

BILANCA STANJA PODJETJA ELBI, d.o.o.	2005	2006	2007
SREDSTVA	1.328.629	1.767.919	2.552.451
A. Dolgoročna sredstva	695.438	771.553	857.645
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	931	709	386
1. Neopredmetena sredstva	931	709	386
2. Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0	0	0
II. Opredmetena osnovna sredstva	694.507	770.844	852.661
1. Zemljišča in zgradbe	641.441	609.848	570.833
a) zemljišča	139.914	139.914	139.914
b) zgradbe	501.527	469.934	430.919
3. Druge naprave in oprema	42.838	62.364	99.364
4. Osnova sredstva, ki se pridobivajo	10.228	98.631	182.109
V. Odložene terjatve za davek	0	0	4.598
B. Kratkoročna sredstva	632.606	994.550	1.693.977
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0
II. Zaloge	198.438	220.802	356.902
III. Kratkoročne finančne naložbe	65.521	75.058	92.699
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	303.983	480.037	654.931
V. Denarna sredstva	64.664	218.653	589.445
C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	584	1.815	829
Zunajbilančna sredstva	0	0	506
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	1.328.629	1.767.919	2.552.451
A. Kapital	419.033	630.245	1.206.365
I. Vpoklicani kapital	29.218	29.210	29.210
1. Osnovni kapital	29.218	29.210	29.210
2. Nepoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0	0
II. Kapitalske rezerve	18.708	18.703	18.703
III. Rezerve iz dobička	2.922	2.921	2.921
IV. Presežek iz prevrednotenja	20.307	29.912	38.042
V. Preneseni čisti poslovni izid	185.870	347.784	549.503
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	162.007	201.715	567.986
B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	0	0	44.037
C. Finančne in poslovne obveznosti	909.316	1.136.751	1.302.049
D. Dolgoročne obveznosti	501.111	466.850	362.378
I. Dolgoročne finančne obveznosti	486.389	455.800	352.868
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	14.722	11.050	0
III. Odložene obveznosti za davek	0	0	9.510
E. Kratkoročne obveznosti	408.205	669.901	939.671
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0
II. Kratkoročne finančne obveznosti	1.415	150.325	229.824
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	406.790	519.575	709.847
F. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	280	922	0
Zunajbilančne obveznosti	0	0	506

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA PODJETJA ELBI, d.o.o.	2005	2006	2007
1. Čisti prihodki od prodaje	1.803.113	2.780.936	4.107.551
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	0	0	0
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	0	0
4. Drugi poslovni prihodki (skupaj s subvencijami, dotacijami,...)	4.753	0	47.132
Kosmati donos od poslovanja	1.807.866	2.780.936	4.154.683
5. Stroški blaga, materiala in storitev	1.415.182	2.306.315	3.140.218
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	1.314.225	1.956.930	2.937.695
b) Stroški storitev	100.957	349.385	202.523
6. Stroški dela	133.799	168.242	224.057
a) Stroški plač	96.780	120.617	166.969
b) Stroški pokojninskih zavarovanj	15.603	19.925	27.647
c) Stroški drugih socialnih zavarovanj	0	0	0
d) Drugi stroški dela	21.416	27.700	29.441
7. Odpisi vrednosti	50.836	47.500	84.709
a) Amortizacija	48.707	47.500	51.123
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	0	0	0
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	2.128	0	33.586
8. Drugi poslovni odhodki	3.514	4.111	6.612
Poslovni prihodki	1.807.866	2.780.936	4.154.683
Poslovni odhodki	1.603.330	2.526.167	3.455.596
Poslovni izid iz poslovanja	204.536	254.769	699.087
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	204.536	254.769	699.087
9. Finančni prihodki iz deležev	4	0	0
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	2.709	13.365
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	28.088	29.991	50.733
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0	0
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	20.373	18.017	23.716
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	405	492	0
Finančni prihodki	28.093	32.700	64.098
Finančni odhodki	20.777	18.510	23.716
Drugi prihodki	371	1.774	22
Drugi odhodki	138	17	39
Celotni prihodki	1.836.330	2.815.410	4.218.803
Celotni odhodki	1.624.245	2.544.694	3.479.351
Celotni poslovni izid	212.085	270.716	739.452
15. Davek iz dobička	50.118	68.969	176.064
16. Odloženi davki	0	0	(4.598)
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	161.967	201.748	567.986

IZJAVA

Študentka Nataša Možina izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. Hočevar Marka in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetni domači strani.

Diplomsko delo je lektorirala Tatjana Reščič Rihar, univ. dipl. bib. in sloven.

Ljubljana, april 2009